

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5 An obiectum fidei indigeat Ecclesiae propositione, & quam efficaciam, &
authoritatem habeat Ecclesia, in obiecto fidei proponendo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

forum nuntium, qui cum veniet, certiorum faciet de omnibus, quæ tibi acciderunt: non tamen ad veritatem huius propositionis requiritur, ut cum primùm nuntius pervenerit, omnia quæ tibi acciderunt, narret: sufficit si paulatim amico manifestat, sic in præfenti.

Secundò & probabilius respondeo negando antecedens, & ad probationem dico, Petrum non fuisse instructum legales ceremonias necessarias non esse, sed fuisse instructum, qua ratione se à Iudæis illum oppugnantibus defenderet. Item fuisse instructum in particulari, quos debet tunc admittere, quidve illa visio significaret. Nam licet clarè cognovisset circumcissionem necessariam non esse, & legales ceremonias iam non obligate: omnesque Gentiles ad fidem admitti posse: at necesse poterat, an hic, & nunc admittendi essent ob scandalum pusillorum, à qua dubitatione liberatur visio illa. Neque obstant huic expositioni illa verba Petri, *In veritate comperi, quod non sit personarum acceptor Deus*, &c. quasi ante illam visionem non competisset acceptare Deum Gentem, sicut & Iudæos; competum enim habebat; sed non ex illo facto: sicut Deus Abraham volens sacrificare Isaac dixit: *Nunc cognovi, quod timeas Dominum*, quia ex illo facto cognoverat, etiamsi aliunde cognitum haberet. Quòd verò Apostolici non ausi fuerint Gentibus prædicare, non probat intellexisse Gentem excludi à susceptione Baptismi, sed ad summum probat non iudicasse illo tempore esse conueniens illis fidem manifestare, quòd multis rationibus id iudicare poterant. Ad illud verò de conventionem Apostolorum super circumcissionem ferè omnes Pontifices ex Græcis testantur fuisse simulatam conventionem, ut omnes illi, qui legalium observationem prædicabant, obmutescerent, videntes Petrum sententiam Pauli acquiescere, & quasi delictum suum recognoscere, in præfensione à se habita de observatione circumcissionis.

PUNCTUM V.

An obiectum fidei indigeat Ecclesia propositione, & quam efficaciam, & auctoritatem habeat Ecclesia in obiecto fidei proponendo.

GRAVISSIMA est hæc difficultas, idèoque per partes examinanda est, sed non ita late, ac multi recentiores.

S. I.

Quid sit Ecclesia, & quæ eius proprietates.

1. *Variis modis Ecclesia sumitur latè, & strictè. Quid utrumque.*
2. *Catechumeni non sunt propriè Ecclesie membra, bene tamen hæretici, excommunicati, & peccatores baptizati.*
3. *Proprietates Ecclesie sunt septem. Et explicantur.*
4. *Congregatio fidelium Romano Pontifici obediens est vera Ecclesia.*

PRÆMITTENDA est cognitio Ecclesie, antequam eius auctoritatem inuestigemus. Ecclesia ergo variis modis sumitur, primò vniuersalissimè pro qualibet collectione Deum venerante, vti sumitur ab Apostol. ad Ephes. 1. & 5. cap. comprehendente collectionem hominum, & Angelorum, & viatores, & beatos. Secundo modo pressius sumitur pro congregatione fidelium, seu qui fidem in Deum profitentur. Et hoc modo eadem est Ecclesia, quæ fuit ab initio mundi, & quæ modò est: sed quia hæc professio fidei dicitur modè habetur post Christi aduentum, ac antea, idèo Ecclesia post Christi aduentum definitur, ut sit congregatio fidelium seu eorum, qui fidem Dei sub speciali sacramentorum signo, & sub eodem capite profitentur. Constat hæc definitio ex capite Ecclesie, distinct. 1. & cap. firmiter, de summa Trinitate, & fide Catholica, & tradit alios referens Bannes 1. 2. q. 1. art. 10. in comment. circa princ. Valent. disp. 1. q. 1. p. 7. q. 4. §. 14.

2. Ex hac definitione fit primò Catechumenos, etsi fidem firmatam habeant, non tamen esse propriè Ecclesie membra, quia non profitentur fidem sub speciali sacramentorum signo, esto sint quoad meritum Ecclesie membra; merentur enim salutem, sicuti si intra Ecclesiam residerent. Secundo fit hæreticos & esse intra Ecclesiam, & extra Ecclesiam. Sunt intra Ecclesiam, quatenus sub speciali sacramentorum signo fidem aliquando professi sunt, & ratione illius professionis Ecclesia potest illos punire, & coercere. Sunt tamen extra Ecclesiam, tum quia sunt extra visionem inuisibilem cum Christo: tum quia reiciunt fidem, in qua reliqui fideles conueniunt: tum quia Ecclesia illos eicit à se, ut membra trita, & reliquo corpori damnosa. Tertio fit peccatores, & reprobos baptizatos ad Ecclesiam pertinere, &

illius membra esse, iuxta illud Matth. 13. vbi Ecclesia nomine regni cælestis comparatur (sagenæ missæ in mare ex omni genere piscium congreganti, habentique bonos, & malos. Comparatur etiam decem virginibus, fatuis, & prudentibus. Item atzæ habenti triticum, & palcas, & domus, in qua sunt vasa in honorem, & alia in contumeliam). Et ratio est manifesta: nam peccatores baptizati profitentur fidem eodem signo Baptismi, & aliorum sacramentorum, ac prædestinati. Neque in his video esse inter Catholicos controuersiam. Quarto fit excommunicatos ad Ecclesiam pertinere, & illius membra esse: tum quia esse possunt membra viua, & Christo Domino inuisibiliter vnita per charitatem, si contriti, & penitentes existant: tum quia non deserunt fidem, sed solum excluduntur à participatione communi orationum, & iustagiorum Ecclesie.

3. Proprietates huius Ecclesie ad numerum septenarium reduci possunt, ut ex doctrina omnium Catholicorum constat: hæc sunt, quòd sit vna, sancta, Catholica, Apostolica, vniuersalis, ab Spiritu sancto gubernata, & extra quam salus esse non potest. Dicitur vna, quia est ab vno principio, scilicet Deo vocata: & ad vnum finem, nempe vitam æternam, & per vna media, qualia sunt sacramenta: & sub vno capite, & pastore Christo, eiusque vicario. Secundo est sancta, tum quia plures sanctos habet, etsi omnes, quos habet, sancti non sint. Tum quia eius caput præcipuum, sanctum est: scilicet Christus, Patrique vicarius, quatenus talis est; tum quia sanguine Christi sanctissimi est decorata, multiplicibique charitatum donis ornata, & in diuinum cultum spiritualibus præceptis, institutis, & sacramentis dedicata est: ita ut verum sit omnes illius partes sanctissimum cultum profiteri, etiamsi vitæ sanctitatem non profiterentur: ac denique, quia vocat nos omnes, ut sobrietate, & iustè, & pie viuamus in hoc sæculo. Tertia est Catholica, id est, vniuersalis, tum ratione fidelium, qui eius membra sunt, recipit enim omnes, qui salutem velint consequi, siue Iudæus, siue Græcus, siue seruus, siue liber, siue masculus, siue femina: tum ratione loci, quia ad omnem locum extenditur, iuxta illud: *In omnem terram exiit sonus eorum*. Tum ratione temporis, quia vsque ad finem mundi sine interruptione duratura est, sicut etiam ab initio aliqua Dei Ecclesia fuit. Neque obstat in passione Christi Apostolos scandalum passos esse; Matth. 16. quia non obinde sequitur dereliquisse fidem, sed solum expeditius illam non manifestasse. Neque obstat etiam in fine mundi ob persecutionem Antichristi dixisse Christum Dominum Luca 18. *Putatis filius hominis veniens inuenire fidem in terra?* quia inde non sequitur aliud nisi in paucis esse fidem inueniendam, ut rectè Diuus Augustinus lib. de vniuersitate Ecclesie, c. 13. Tum denique vniuersalis dicitur ratione doctrinæ, quæ vniuersaliter vera est, nullumque errorem continet, neque continere potest. Quarta est Apostolica, tum quia ab Apostolis habuit initium, & ab illis per orbem terrarum propagata est: tum quia eorum doctrinam, & traditiones sequitur: tum quia eorum martyrio, & sanguine decorata est. Quinta est vniuersalis, id est, vniuersalis cognoscibilis; cognoscitur enim potest euidenter esse in mundo aliquem hominum cæcum, ita Deum colentem, ut merito vniuersalique debeat, etsi obicitur, & inuidenter, ac firma fide cognoscere esse veram Ecclesiam: quare euidentia non est an talis cæcus, & hominum congregatio rectè colat Deum; hæc enim euidentia pugnat cum illo articulo fidei. *Credo Ecclesiam sanctam Catholicam*. Sed euidentia est adesse in mundo talem cæcum, & congregationem, ut merito vniuersalique debeat de illo credere fide diuina Deum rectè colere. Sexta proprietates est assistentia diuini spiritus, ob quam nec fallere, nec falli potest. Est enim Ecclesia, ut ait Apostolus 1. ad Timotheum 3. columna, atque firmamentum veritatis, à quo firmamento excludi debet omnis error, & igneantia etiam inculpabilis. Aliàs non esset certa regula, si aliquando falli, aut fallere possit. Ex qua proprietate sequitur pastores, & Doctores omnes errare non posse, tum quia si hi possent errare, diceretur absolute Ecclesiam errare posse; quia cum hi sint præcipua Ecclesie membra, ab illis Ecclesia denominanda est, iuxta doctrinam Aristot. libro 9. ethicorum, capite 9. Tum quia ex doctrina Apostol. ad Ephes. 4. hi dati sunt à Christo Domino, ut reliquos fideles doceant, ne circumferantur omnivento doctrinæ. Requiritur ergo, ut summitter, & infallibiliter veritatem cognoscant, & doceant. Tum denique, quia si hi omnes errarent, totam Ecclesiam eorum error inficeret: quia reliqui fideles tenerentur superioribus viris, & Doctoribus obedire, iuxta illud Matth. 23. *Super cathedram Moysis sederunt Scribæ & Pharisei; omnia ergo quæcumque dixerint vobis, seruate, & facite*. Sed dicitur: Assistentia Spiritus sancti Petro tantum, eiusque successoribus promissa est, iuxta illud, *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & illud. Ego pro te rogabo: Petre, ut non deficiat fides tua. Ergo non est promissa reliquis Doctoribus, & magistris. Ergo hi errare possunt.*

Respondeo, cum dicimus, omnes pastores, & magistros errare non posse, Pontificem, seu summum pastorem, & magistrum non excludimus. Si autem ut distinctos à summo Pontifice illos sumamus; etsi de fide non sit, non posse errare: at est theologicè certum nunquam erraturos, quia hoc pertinet ad specialem Dei prouidentiam, qua Ecclesiam regit, & gubernet

gubernat. Ultima proprietates Ecclesiarum esse esse viam salutis, neque enim extra Ecclesiam salus esse potest: quia ratione D. Petrus 1. epist. cap. 3. cum cum arca Noë comparavit. Ratio autem est manifestissima quia nemo potest salutem consequi, nisi cui Christi membrum fuerit, & cum illo per fidem, & charitatem unius: sed qui est voluntarie extra Ecclesiam, non unius Christo; sed potius ad Christum separatur. Ergo salutem consequi non potest, sed erit tanquam palme extra viam, qui solum igni defertur. De his autem proprietatibus videndus est Cardinalis Turrecremata in illo fati tradito lib. suæ summæ de Ecclesia, à princ. lib. 1. & Melchior Cano lib. 3. c. 4. de locu. V. Valden. lib. 2. de doctrina fidei Bannes 2. 2. q. 1. art. 10. Valent. disp. 1. q. 1. p. 7. a. §. 16. & alij relati ab eisdem.

4 Sed in quibus, an hæc proprietates soli congregationi obedienti Romano Pontifici pro tempore existenti conveniant, ipsaque sola vera Ecclesia sit?

Respondio de fide esse solam congregationem Romano Pontifici pro tempore existenti obedientem veram Ecclesiam esse, hæbereque omnes supradictas proprietates: quod probari facile potest, discutendo breviter per singula. Est enim una, quia ab uno, scilicet Christo, Deo, & homine, & sub vno capite, & in unam finem nempe gloriam, & sub certis medijs, præceptis, sacramentis, & sacri fidei instituta est. Secundò est una, quia plures Sanctos continet, & quia Sanctos efficit, & quia habet sacramenta, & media ad salutem sanctissima. Tertio est Catholica, siquidem per omnes tempus idem docet, & docet, & iuxta illud Apost. 2. ad Corinth. 1. Fidelis Deus, quia sermo veritas, qui fuit apud vos, non est in illo, est, & non, sed est in illo, fuit, quasi dicere non est in illo inconstantia verba, aut mutatio; sed firmiter idem perseverat, vt pote fundatam super firmam petram, aduersus quam portæ inferi non praualebunt. Est etiam Catholica; quia omnes quotquot volunt Christo vni, in se recipi, neminem excludens. Quarto est Apostolica, quia sequitur doctrinam Apostolorum, etiam si typis mandata non sit. Quintò est visibilis, quia visibiliter apparet esse congregationem, quam merito credere fide diuina debemus colere Deum, & quia sub visibilibus sacramentis, & visibili cultu est instituta. Sextò habet hæc congregatio sub Romano Pontifice militans diuini Spiritus assistentiam, & protectionem; quod non leuiter colligitur ex eo, quod semper eadem perseverat, nec circumferret vtrouq. doctrinæ. Ex quibus tanquam concluditur esse viam veram salutis, quæ omnia scilicet hæreticorum conuenient nullo modo possunt, sed solum Ecclesie Romanæ, vt expenditur facillè poterit, & late, & eruditè prosequitur Valent. disp. 1. q. 1. p. 7. a. §. 20.

S. II.

An Romanus Pontifex regula sit infallibilis veritatis, ita vt errare nullo modo possit in rebus fidei proponendis.

- 1 In Ecclesia necessariò constituenda est regula infallibilis.
- 2 Hæc regula non est sola sacra Scriptura.
- 3 Petrus & eius successores, composuerunt regimen Ecclesie.
- 4 Hæc regula infallibilis in nullo alio præter Romanum Pontificem reſidet.
- 5 An errare possit in articulis fidei proponendis? Proponuntur rationes dubitandi.
- 6 Statuitur conclusio de fide Pontificem errare non posse.
- 7 Satisfit contrarius numero 5, adductis, specialiter primo argumento.
- 8 Satisfit secundo argumento, & examinatur an hunc numero Pontificem sit de fide esse verum Pontificem? Qui negent, & qua ratione probent.
- 9 Non solum certitudine morali, sed certitudine fidei tenendum est hunc esse verum Pontificem; postquam vniuersalis Ecclesia aliquid de fide credendum proponit.
- 10 De Pontifice ab vniuersali Ecclesia recepto, an equam veritatem aliquam definiat, sen an equam aliquid statuatur ad veram Ecclesie institutionem: probabilis conclusio de fide esse, esse verum Pontificem.
- 11 Explicatur differentia inter hæc propositionem, Non est de fide verum, VIII. esse verum Pontificem, & illam, Verbum VIII. non est verum Pontifex.
- 12 Satisfit tertio argumento num. 5, adducto, & explicatur diligentia, quam Pontifex facere debet ad veritates fidei proponendas.
- 13 Reliquis argumentis supradictis n. 5, adductis fit satis.

Præmittendum est dari in Ecclesia aliquam regulam infallibilem veritatis, quæque doctrinam credendam fidelibus proponat, sed quæ fidei controversias; hoc enim ad diuinam præuidentiam maxime pertinet: cum enim nemo sit, qui res fidei suo ingenio assequi possit, & dubitationes suborientes vniuersis propriis vincere; necessarium erat aliquod medium, quo hæc omnia superari possent. Aliis Deus non satis de me- Ferd. de Castro Sarr, Mors. Pars I.

diis necessariis hominibus prouideret: & imperans res fidei certò, & indubitante credere, impossibilia imperaret, quod est nimis absurdum.

2 Secundò præmittendum est, hanc regulam infallibilem, quæque quæstiones circa fidem dirimat, non esse solam sacram scripturam: tum quia circa sacram Scripturam solet esse controversia, an scilicet hæc Scriptura sit canonica, vel non? Ergo ex ipa sola hæc controversia definiti non potest. Tum quia regula infallibilis, quæque quæstiones suborientes valet dirimere, debet esse omnibus nota, qualis tamen non est Scriptura sacra, eius enim sensus non facile ab omnibus percipitur: & constet manifestè, ex eo quod scilicet hæretici eadem verba nunc sic, nunc alio modo intelligunt.

3 Tertio præmittendum est Petro, & eius successoribus commississe Christum regimen vniuersæ Ecclesie illis verbis, Tu es Petrus, & super hæc petram edificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves regni caelorum, &c. quod luculenter, & eruditè satis probat Valent. 2. 2. disp. 1. q. 1. punct. 7. à §. 28. c. 36. Neque pro solo Petro hæc verba dicta sunt, sed pro omnibus illius successoribus: succedunt autem omnes Romani Pontifices legitime electi; vt ex vñu nascens Ecclesie vique in præsentem diem facillè probari potest; & eruditè probat Sanderus lib. 7. de visibili Ecclesia monarchia. Turrecremata lib. 2. de Ecclesia, c. 36. & segg. Valent. disp. 1. q. 1. punct. 7. de fide, §. 37. & licet Domin. Sot. in 4. sent. disp. 2. q. 2. art. 5. vñum sit hunc successorem Petri non esse ex diuina institutione Romanum Pontificem, sed esse posse Toletanum, vel Hispanensem, vel nullius diocesis, eo quod verba Christi tradentis potestatem Petro non tam sedem determinauerit. At certissimum est ex diuina institutione, traditione manifestata successorem Petri esse etiam Romæ Episcopum, quod copiosè & luculenter probat Val. 2. 2. disp. 1. p. 7. §. 38.

4 Quarto præmittendum est hanc regulam infallibilem veritatis in nullo alio reſidere, nisi in Romano Pontifice; quia cum in aliquo reſidere debeat, nullus apparet qui is sit, nisi Petri successor quia nemini alteri dictum est nisi Petro, & eius successoribus: Et super hæc petram edificabo Ecclesiam meam; ego rogabo pro te vt non deficiat fides tua. Item pascet oves meas. Ergo es Christi autoritate successor Petri autoritatem habet pascendi fideles omnes infallibilis doctrina, tum ad fidem, tum ad mores pertinet, his præmissis.

5 Difficultas ergo est, an aliquando errare possit in fidei articulis proponendis?

Ratio difficultatis est prima, quia videtur stare posse aliquem eligi, & haberi summum Pontificem à tota Ecclesia, qui tamen verè non sit: sed tunc si definitur aliquam veritatem, non infallibiliter definit. Ergo errare potest Pontifex in fidei articulis proponendis. Consequentia est legitima, minor videtur nota; quia cætenus Pontifex veritatem aliquam fidelibus credendam infallibiliter proponit, quatenus Spiritus sanctus ei assistit: sed assistentia Spiritus sancti Petro, & vero eius successoris est promissa, non autem simulato, & ficto. Ergo. Maior verò propositio, scilicet, quod possit eligi, & haberi aliquis tanquam summus Pontifex, qui tamen verè non sit, probatur primo, potest namque ipse esse hæreticus, qualis refertur fuisse Anastasius, capite Anastasius, 19. dist. & Honorius, prope refertur in Concilio Constantinopolitano VI. act. 13. c. 18. sed cum in hæretism incidit, ipso iure amittit autoritatem, & definit esse vicarius Christi, & Petri successor: vt tradit Turrecremata in iuris Ecclesie, lib. 2. cap. 1. 2. ad 7. argum. c. lib. 4. p. 2. cap. 18. Driedo de libertate Christiana, c. 14. Simanc. cap. 29. de Catholice, m. s. & Canonice communitate: vt constat ex his, quæ adducit Iacobus, lib. 3. de concord. a. 2. Secundò potest eligi non ordinatus, vel non baptizatus, vel cum alio defectu electionem annullante, qualiter videtur habuisse Martinus V. electus in Concilio Constantiensi; siquidem non fuit electus iuxta formam præscriptam pro electione Summi Pontificis.

Secunda ratio difficultatis est, quia saltem non est de fide hunc Pontificem electum verum esse Petri successorem: siquidem non est de fide certum, esse baptizatum, aut nullum in eius electione defectum substantialem habitum esse. Ergo non poterat esse de fide certum, errare non posse, quia impotentia errandi annexa est, (vt dixi) verò Christi vicario, non simulato. Et confirmari potest exemplo Eucharistie: licet enim de fide sit in hostia ritè consecrata adesse corpus Christi; non tamen de fide est in hac numero hostia adesse: quia non est de fide contentum esse sacerdotem baptizatum, habentemque intentionem consecrandi; solum enim id creditur morali certitudine. Ergo similiter esto verum sit, & de fide certum, eorum Christi vicarium, & Petri successorem errare non posse in rebus fidei proponendis: ac non videtur esse de fide certum, hunc numero errare non posse; quia non videtur esse de fide certum, esse verum Pontificem.

Tertia, vt Pontifex veritatem aliquam fidelibus credendam proponat, indiget consilio, & inquisitione, & Doctorum disputatione, quod satis confirmat vñus congregandi Concilia: sed in his potest esse negligens, & temerarius. Ergo potest tunc errare.

Quarta, Pontifex si hæreticus sit, potest velle Ecclesiam

DE
ASTRO
DALAN
TON.
L. II. II.
L. III.

suam errore maculare, & ad hanc maculam imponendam definitione rei. Ergo eius definitio non est infallibilis veritatis. Ex confirmato, si hoc tempore, quo Pontifex occulta hæresis infectus sit, suboritur aliqua dubitatio de rebus ad fidem pertinentibus, quid obstat potest, quominus tunc Pontifex errorem firmet, & pro veritate credendum fidelibus proponat? Poterit ergo Pontifex errare.

Quinta, plura sunt scripta Doctorum à Pontifice approbata, quæ tamen non sunt omnino vera. Ergo Pontifex errare potest, Antecedens probatur ex *cap. sancta Romana 15. dist. vbi* à Gelasio Papa approbatur scripta Cypriani, Chrysostomi, Gregorij Naz. Basilij, & Ambrosij; atqui in his scriptis plura, quæ veritatem non attingunt, continentur. Nam cum illis temporibus non erat de omnibus elucidata veritas, & ex alia parte non erant scriptores canonici; merito poterunt errare, ut rectè expendit Cano *lib. 7. de locis c. 3. cont. 2.*

Sexta, sæpe videtur Pontifex plura falsa dehisisse. Cœlestig. namque III. prore referuntur in *cap. quanto, de divorciis*, videtur sensisse per hæresim matrimonium dissolvi: *Ex in capite licet de sponsa duorum*, denotat aliquos Pontifices Alexandro III. anteriores iudicasse matrimonium ratum irritari secundo consummatio: & in *cap. cum esset, de r. flammæ*, decernitur à divina lege esse alienum in testamentis plures testes requiri quàm duos, vel tres, cum tamen leges civiles iustæ reputentur, quæ plures expostulant.

6. Nihilominus tenenda est veritas Catholica, nullum Pontificem sic ab Ecclesia vniuersali reputatum errare posse in rebus fidei proponendis. Conclusio est recepta ab omnibus Catholicis cum D. Thom. 2. 2. *quæst. 11. art. 10. à quæst. 11. art. 2. ad 3. Et lib. 4. contra gentes, cap. 76. V. Valden. lib. 2. doctrina antiqua fidei, cap. 47. Et 48. Turrecremata lib. 2. sum. à c. 107. usque ad 112. Cano. de locis lib. 6. à c. 3. usque ad 7. Gregor. de Valent. disp. 1. quæst. 1. punct. 7. quæst. 5. circa finem; Et quæst. 6. §. 40. Et segg. Bannes 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 2. præcipue cenci 4. Probatur manifestè: nam cum Pontifex veritatem aliquam fidelibus credendam proponit, ipsi fideles ei assentite tenentur, aliàs non haberet Pontifex auctoritatem efficacem regendi Ecclesiam: sed Ecclesia obligati non potest falsæ propositioni assentium præbere; quia aliàs posset tota Ecclesia errare, quod est contra diuinam providentiam; & Christi promissionem dicentis spiritum veritatis semper in Ecclesia mansurum. Ergo nequit à Pontifice summo falsum pro vero proponi.*

7. Neque argumenta contraria huic veritati obstant.

Ad primum dico, nullum ab vniuersali Ecclesia recipi pro Pontifice summo, & Christi vicario qui verè esse non possit; quia ad diuinam spectat providentiam hoc impedire.

Ad primam probationem admitto; Pontificem esse posse hæreticum, si ex communi sententia testatur Bannes 2. 2. *quæst. 1. art. 10. dub. 2. conclus. 1. Caietan. ibi, Et opusculo 1. de auctoritate Papæ, Et in apologia de eadem re, cap. 13. ad 2. Driedo libro 4. cap. 3. part. 3. Cano lib. 6. cap. ult. ad 12. Soto in 4. dist. 22. qu. 2. art. 2. Corduba cum aliis à se relatis lib. 4. quæst. 3. Aragon. 2. 2. quæst. 1. art. 10. tract. de summo Pont. per Valent. disp. 1. quæst. 1. p. 7. qu. 6. §. 40. & ex multis historiis constat plures Pontifices in hæresim lapsos esse, ut de Victore V. Marcellino, Liberio, Honorio, Anastasio I. & aliis tradunt supra relati Doctores. Nam de Victore tradit Euseb. lib. 5. histor. Eccles. c. penult. fuisse hæreticum. Idem constat de Marcellino thus offerente idolis. Neque dici potest non dereliquisse fidem, vnde non constat mente non consentisse, de Liberio id affirmat Hieron. in chronico de Anastasio refert Gratian. cap. Anastasio 19. dist. 2. De Honorio verò constat ex epistola Adriani relata in V. Synodo ad. 40. Et quamvis Albertus Pighius lib. 4. de Ecclesiast. hierarchia. c. 8. & Ioan. Turrecremata libro 2. de Ecclesia, cap. 93. contentur ab hac nota hos Pontifices liberare, affirmantes, vel interius in hæresim non consentisse, vel ex falsa informatione fuisse condemnatos: at non est dubitandum, in hæresim incidere potuisse, aliàs Concilia illa generalia accusationem de hæresi omnino exploderent, ut pote omnino alienam à Pontifice. Verum est Pontifex in hæresim incidere possit; nihilominus tamen credo certissimum auctoritatem Pontificiam non amittere, quousque ab Ecclesia deponatur: sic tenent omnes supra relati Doctores, specialiter Bannes, Valent. Caietanus, Soto, Canus, Cordub. cum quia reliqui Episcopi in hæresim incidentes retinent suam dignitatem Episcopalem, donec deponantur. Ergo & Pontifex summus. Tum quia de nullo Pontifice possemus esse certi secundum fidem esse verum Pontificem, & aptum proponendi res fidei vniuersali Ecclesie, cum de nullo possemus certificari non amisisse occultè fidem. Tandem, quia auctoritas Pontificia non fundatur in fide speciali, quam habet Pontifex, sicut neque in gratia, sed fundatur in eo, quod receptus sit ab vniuersali Ecclesia, ut Christi vicarius, & Petri successor, qui dum sic fuerit receptus, habet à Christo potestatem, auctoritatem regendi Ecclesiam, & pascendi oves fidei, morumque doctrinam; verusque est Christi, & Petri successor, ipsique vnus, non quoad internam fidem, & factam itatem, sed quoad externam Ecclesie administrationem.*

Ad secundam probationem nego eligi posse iure diuino incapacem; quia ex speciali, & ordinaria providentia, qua Deus affludit Ecclesie, credi debet similis electionem impediendam esse, & dato quod sic eligatur, credendum est defectum manifestandum esse, antequam ab Ecclesia vniuersali recipiatur. Quod autem solet circumferri de Ioan. VIII. fuisse, inquam sciaminam, fabula est, & hæreticorum commentum, ut rectè probat Onuphrius in annotat. ad Platinum de vita Ioan. VIII. in cuius probationem extat insigne testimonium Leonis IX. qui fuit plerumque centum annis post Ioan. VIII. hic enim Pontifex epistola ad Michaëlem, & Clementem Episcopos *cap. 23. & habetur 3. tom. Conciliorum*, probans primum Ecclesie Romanæ contendentique diuina protectione liberatam ab ignominia, quæ aliis Ecclesiis acciderunt: inter quæ refert famam esse, quod Constantino politanæ Ecclesie aliquando famam esse, quod vocat abominabile scelus, & detestabile facinus. Est autem plerumque euidens quod qualicumque suspicio foret de eo quod Romanæ Ecclesie id aliquando accidisset, nequaquam hoc genus argumenti attigisset ad laudandam Sedem Romanam, quæ nulli Catholicorum dubium esse debet illud fuisse merum commentum hæreticorum: si autem electus in Pontificem fuerit cum aliquo defectu iure humano introducto, ex acceptione Ecclesie integrè purgatur: cum enim Ecclesia vniuersalis habeat auctoritatem supra humanam; hoc ipso, quod acceptat hunc Cardinalem tanquam verum Pontificem, supplet omnem defectum electionis, si quis inrequeat & sic, ille manet verus Pontifex.

8. Secundum argumentum tangit grauem quæstionem, an scilicet de fide sit hunc numero Pontificem esse verè Christi vicarium, & Petri successorem? Negant plures Doctores in manuscriptis, Vidua de Arte Lector Theologus 2. 2. qu. 1. art. 10. & ibi Mag. Mancio *quæst. de auctor. Papæ, ad 3.* Id supponit ibidem Deza ex Socier. Iess *dub. 1. de potestate Pontificis, paulo ante solutionem argumentorum, Et clarus in quæst. de canoniz. 2. 2. sacrorum*, vbi subdit, constare potest alicui, quod hic Pontifex non sit verus Pontifex, quia baptizauit illum abique intentione. Bona Ventura *ibid.* tenet tanquam probabilem, esse probabiliorem censet oppositam. Torres publicè illam defendit Compluti, cui subscribit Gabr. Valquez Cardinal. Bellarminus *1. 1. tract. de concilio auctor. c. 9.* Ad postremam objectionem ait, naturali solùm euidentiâ, aut sola fide humana haberi Concilium Nysenum, & Ephesinum fuisse legitime congregatum, & hoc sufficere, ut definita ab illis habeantur tanquam de fide, constat autem (quod præsens institutum spectat) eandem esse quæstionem, an sit de fide hoc Concilium fuisse, vel esse legitimum: & an sit de fide hunc numero Pontificem esse verum Papam Gregorium Valentia 2. 2. *disp. 1. qu. 1. 7. in qu. 5. §. 39.* ad hanc expediendam difficultatatur, ut probabilem admittit posse eligi in Pontificem non baptizatum, aut iure diuino incapacem, quia id graues Doctores admittunt: absolute illam defendit Bannes 2. 2. *qu. 1. art. 10. ad 2. ad 2.* vbi affirmat hanc propositionem: Hic Pontifex numero est verus Papa, esse solum certam certitudine morali, cui speculatiue potest subesse, falsum. Prebat primò, quia non est de fide hunc electum in Pontificem esse baptizatum. Ergo neque esse verum Pontificem. Secundo potest definire res fidei, & vniuersalem Ecclesiam regere, quia sit verus Pontifex; sufficit si verè existimetur, & reputetur: si enim prætori incapaci confert res publica iurisdictionem quando verè legitimus existimatur; ne ex actibus nullis graua inconuenientia sequantur: quare idem non dicemus in Pontifice incapaci, qui verè legitimus reputatur, conferre illi Christum omnem iurisdictionem, & auctoritatem, sicuti fit verè Pontifex effect.

9. Ceterum tenendum existimo non solùm certitudine morali, cui falsum subesse potest, ut dicit Bannes, sed certitudine fidei electum in Pontificem, & ab vniuersali Ecclesia receptum esse verum Papam, Christi vicarium, & Petri successorem: quod non solum existimo esse ita tenendum, postquam aliquam veritatem credendam fidelibus proposuit, & viam salutis demonstrauit, sed etiam antequam aliquid horum fecerit: eo enim ipso, quo ab vniuersali Ecclesia, ut verus Pontifex recipitur, de fide est, esse Christi vicarium, & Petri successorem. Et quidem in priori statu cum Pontifex aliquam propositionem credendam fidelibus proponit, esse tunc de fide esse verum Pontificem, tenet Valent. supra relatus. Aragon 2. 2. *qu. 1. art. 10. tract. de Concilio, dub. principalis, ad 3. principale.* vbi postquam probauerat hoc Concilium esse legitimum secundum fidem, subdit: Badem ratione probari potest; Gregorium esse verum Pontificem, & baptizatum. Idem docuit Ludouicus de Leon *ibid.* & ante illum Mag. Guenata, & Societate Iess Doctor And. Martines *d. n. 10. 2. p. princip. d. 1. ad 2. P. Bona Ventura tract. de auctor. Papæ, d. 3. & nouissime P. Suar. d. 10. de fide, §. 5. per totam.* Et probari facile potest primò: Ille secundum fidem est verus Pontifex, cui Christ. Dominus præcipit obedire in his, quæ ad fidem, & mores pertinent: sed de fide est legitime electo, & ab vniuersali Ecclesia recepto præcipere Christum Dominum obedire, cum aliquid ad vniuersalem Ecclesiam pertinetur statuit. Ergo de fide est legitime electum, & ab vniuersali Ecclesia

Ecclesia receptam esse verum Pontificem. Conclusio euidens sequitur ex præmissis. Præmissa autem sic proba. Et quidem illa maior propositio, scilicet illum esse verum Pontificem, cui Christus Dominus præcipit obedire, videtur probari ex illis locis, quibus Petro, eiusque successoribus contulit potestatem patendi oues, fidei, morumque doctrina: quam potestatem nemini, nisi Petri successoribus contulit. Ergo nullus alius nisi successor Petri habet potestatem patendi oues, fidei, morumque instituti. Minor autem propositio probatur, nempe de fide esse Pontifici electo, & ab vniuersali Ecclesia recepto obediendum esse in rebus ad fidem, & mores pertinentibus, quia de fide est fideles obligatos esse obedire ei, quem superiorem agnoscunt: sed cum legitimè aliquis ab Ecclesia in Pontificem, & caput supremum eligitur, & acceptatur, vt superior agnoscitur. Ergo huic tenentur fideles obedire. Et confirmo, si Pontifex electus definit aliquam veritatem fidei, & Ecclesie credendam proponat, errare non potest secundum fidem. Ergo secundum fidem est verus Papa. Quia verus Papa est, qui habet auctoritatem ad infallibiliter definiendum, & Ecclesiam Dei obligandam, Confirmo secundò. Ille est verus Pontifex, qui habet potestatem confirmandi fratres, ne in fide vacillent, iuxta illud Lucæ 22. *Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos;* sed hic numero Pontifex definitus aliquam veritatem confirmat fratres in fide, cum antea circa illam dubitarent: & post factam definitionem vniam, non licet dubitare. Ergo hic est verus Pontifex. Secundò proba, postquam Concilium Tridentinum aliquam veritatem definiuit, & Pontifex confirmauit, est certum secundum fidem hoc Concilium esse legitimè congregatum. Ergo etiam postquam hic Pontifex definiuit aliquam veritatem fidei diuina credendam, est certum eadem fide esse legitimè electam, atque ad eam verum Pontificem. Consequenter est euidens, & à nemine nunquam negata, quia est eadem prior ratio de hoc Concilio, & de hoc Pontifice. Antecedens verò sic probatur. De fide est Concilium legitimè congregatum, & Pontifex confirmatum obligare ad credendum; non legitimè congregatum non habere hanc vim, & efficaciam. Sed Concilium Tridentinum obligat ad credendum. Ergo fuit ritè congregatum. Quæ enim in hoc disceptu fallacia esse potest, cum consequentia sit euidens, maior certa secundum fidem, minor eadem gaudet certitudine? Alias nolum Concilium obligare ad credendum definitis ab illo; quia non est maior ratio de aliis, quam de Trident. Tertio proba; quia omnis propositio de fide potest inferri ex duplici præmissa de fide, vel vt aliis placet, altera de fide, altera contenta lumine naturali. Sed ista propositio: Papa definitus non potest errare, est certa de fide. Ergo potest inferri ex duplici præmissa modo dicto: quod tamen nulla ratione fieri potest, vt patet disceptant, nisi propositio ista sit de fide. Hic Pontifex definitus est verus Papa: nam in quocumque syllogismo inferatur conclusio illa, Papa definitus non potest errare, debet assumi, vt minor, hic Pontifex definitus est verus Papa, quæ cum non sit nota lumine naturali, necessariò debet esse de fide, aliàs conclusio non esset de fide.

Hic argumento respondet Bannes loco citato, non requiri, vt conclusio aliqua de fide inferatur veramque præmissam de fide esse, vel vnã de fide, & alteram euidenter; sed sufficere vnã esse de fide, & alteram moraliter certam: quia tunc conclusio non sequitur ex illa propositione moraliter certa, tanquam ex causa, sed tanquam ex conditione, sine qua non, sicut vt applicatur. Et exemplo prædicatoris illustrat, qui si ritè tibi proponat doctrinam Evangelicam, tenens fide diuina veritatibus propositis assentiri: cum tamen non sit fide diuina certum, hanc prædicationem esse infallibilis veritatis.

Sed hæc solutio facillimo negotio præcluditur, argumento dicto ab inconuenienti: si enim vera esset, sequeretur hanc propositionem esse de fide; sub hac numero hostia consecrata est corpus Christi, quia reuera inferretur per euidenter consequentiam ex vna de fide; qualis est ista. In omni hostia debite consecrata est corpus Christi: & insuper inferretur tanquam ex conditione, & vt applicatur ex altera certa moraliter; scilicet hæc hostia est debite consecrata. Ergo sub hac hostia est corpus Christi, erit propositio de fide: Idem argumentum formati potest de his propositionibus. Hic paruulus baptizatus recipit gratiam, iste qui ordinatus est sacerdos, & de aliis similibus, quas compertum est apud omnes, non esse de fide; cum possit illis subesse falsum ex defectu intentionis baptizantis, ordinantis, & consecrantis. Neque exemplum de prædicatore obstat; quia licet prædicator aliis in rebus non sit infallibilis veritatis: at prout hic, & nunc prædicat, credere debes infallibilis veritatis esse; siquidem obligatus eius dictis fide diuina assentiri.

10 Quod si de Pontifice ab Ecclesia vniuersali recepto loquamur, antequam veritatem aliquam fidelibus credendam proponat, seu antequam pro vniuersali Ecclesia aliquid statuat ad rectam morum institutionem: aliquibus placet non esse certum de fide esse verum Pontificem, sed solum esse certum certitudine morali longè maiori quam sit in prædictis propositionibus de hostia consecrata, & de hoc homine baptizato,

vel ordinato. Nam in his propositionibus nullus adest exterior effectus, qui sit signum exiustitæ corporis Christi, vel gratiæ, aut characteris in Baptismo, & ordinatione recepti. At in Pontifice adest vniuersalis Ecclesie consensus, quod est signum euidens esse illum verum Pontificem. Cæterum mihi probabilis est etiam in hoc statu de fide esse, esse verum Pontificem, quod sentit Valent. *disp. 1. p. 7. quæst. 5. deinde dicimus, pag. 225. Suarez supra disp. illa 10, sed. 5. præcipue ad primum arg. & videtur esse sententia Augull. tom. 6. in epist. contra pofest. Domat. Ep. tom. 2. epist. 115. Irenæi lib. 3. cap. 3. Basil. Ambros. Hieron. quos refert Mant. 2. 2. q. 1. art. 10. de auctoritate Papæ ad 5. fauent sacra Concilia: nam VI. Synodus nominatim respicit Agathonem, confitendo illum verum Pontificem. Concilium Chalcedonense Leonem, Concilium Mileuitanum Innocent. III. ac tandem in cap. de libello, dist. 20. approbatur tanquam veri, & legitimi Pontificis siluetius, Zoimus, Innocent. & alij.*

Sed rationibus proba, primò. Vniuersalis Ecclesia recipit Vibanum VIII. tanquam verum Pontificem. Ergo inconculsa fide tenendum est, esse verum Papam. Probo consequentiam, quia hæc est euidens illatio. Vniuersalis Ecclesia recipit tanquam veram hanc scripturam. Ergo est de fide hanc scripturam esse veram. Videt de respondere posse, aliter, & aliter Ecclesiam recipere hanc scripturam, vt veram, & hunc vt verum Pontificem; scripturam enim recipit tanquam certam certitudine infallibili fidei diuina: at hunc Pontificem recipit tanquam certum certitudinæ morali, quia probabilissimè censet in hoc Pontifice concurrere omnia necessaria, vt si verus Papa. Sed hæc solutio infirmari potest ex Bula Martini V. relata in Concilio Constantensi: vbi in col. 14 dicitur præcedendum esse ab hæreticis, qui Ecclesie reconciliari cupiunt, quòd credant Papam, qui pro tempore facit ab vniuersali Ecclesia receptus, esse verum successorem Petri, & habere supremam potestatem in Ecclesia. Ergo verè Ecclesia proponit tanquam certum certitudine fidei diuinae hunc esse verum Papam: aliàs non peteret credi fide diuina ab illis, qui reconciliantur Ecclesie.

Secundò, Ecclesia, & maxime coniuncta suo capiti non potest errare; sed vniuersalis Ecclesia cum suo capite tenet Vibanum VIII. esse verum Papam: ergo fide diuina tenendum est, vel dicendum est Ecclesiam cum suo capite posse errare tenendo pro vero Papa eum, qui verè non est.

Respondent Doctores contrariæ sententiæ duplicem esse errorem, & prædicatum, & speculatiuum: prædicatum autem errorem vocant quando secundum prudentiam erratur, quod nullo modo contingere potest; cum attentis omnibus circumstantiis prudens iudicium est hunc esse legitimam Papam: speculatiuum verò error vocatur, qui de re iudicat aliter, quàm est in se. Hanc autem errorem dicunt contingere posse in assensu huius Pontificis sicuti de facto contingit in assensu matrimonij eunuchorum; multo enim tempore iudicauit Ecclesia hos esse habiles ad matrimonium, à quo errore speculatiuo per Sixrum V. purgata fuit definitio præfata super hac re. Hæc tamen responso facile repellitur; quia Ecclesia vniuersalis in his, quæ proponit circa inanimatam regulam fidei, quæ est Scriptura, non solum prædicat, sed neque speculatiue errare potest. Ergo neque etiam errare potest in accipienda fidei regula animata, qualis est Summus Pontifex; cum enim Ecclesia ab Spiritu sancto regatur, & à Christo Domino dictum fuerit, *cum venerit ille, scilicet Paraclitus, docebit vos omnem veritatem*; impium erit dicere Ecclesiam speculatiue errare posse circa suum caput, iudicando, & proponendo pro vero capite, quod re vera non est. Neque instantia allata de eunuchis quidquam probat. Quia aliud est Ecclesiam tolerasse, & permisisse matrimonia eunuchorum, & aliud postiuè iudicasse esse vera matrimonia; Primum fecit, secundum minime; quia nunquam Ecclesia se applicauerat ad examinandam hanc veritatem de inhabilitate eunuchi ad matrimonium: & sic nullum postiuum iudicium circa illam tolerat. Neque mirandum est, quod hæc veritas tanto tempore latuerit; quia Ecclesia in sacra Scriptura comparatur auræ. *Cant. 3. quæ vt notauit Gregor. lib. 4. moral. c. 15. & 19. ab ortu suo semper crescit in claritate vsque ad perfectam diem.* Vnde in Conciliis videmus plures veritates, quæ antea latebant, in lucem deuo prodidisse, quibus Ecclesie cognitio, & scientia in dies augetur, & crescit. Quarto fide Catholica credimus non solum Ecclesiam in communi, sed hanc numero Ecclesiam Romanam, quæ modo est sub Urbano VIII. esse veram, & legitimam Ecclesiam. Ergo eadem fide credere debemus Vibanum VIII. esse verum Pontificem; quia licet non indiuiduerit hæc Ecclesia ab hoc determinato capite, cum eo mortuo eadem numero persequeretur sub singulis successoribus pro tempore existentibus; indiuiduatur tamen omnino, & specificatur. vt est Ecclesia hierarchia etiam sede vacante ex ordine ad verum caput. Ergo cum de facto datur illi caput ex consensu vniuersalis Ecclesie, necessariò dicendum est illud esse verum caput; quia ad constitutionem Ecclesie non minus pertinet caput, quam membra: imò magis caput; quia est principalior pars, sed Ecclesia non potest contare membra,

DE
VNI
VERSALI
ECCLESIA
RECEP
TUM
PONTIFICEM
VIBANUM
VIII.

quæ verè non sint membra; quidquid sit de eo, in quo consistit ratio membri. Ergo neque etiam potest consistere capite, quod verè non sit caput. Ex his constat nostram sententiam duplici firmissimo fundamento nitenti: altero desumpto ex vtu potestatis definiendi, quæ gaudent vniuersi Romani Pontifices, tanquam legitimi successores Petri: altero ex communi, & vniuersali acceptione Ecclesiæ; ad hæc enim duo capita redeunt rationes omnes pro nostra sententia adductæ; quibus dissolutum maneat argumentum aduersantium. Dicimus namque de fide esse Romanum Pontificem, eo ipso, quo ab vniuersali Ecclesia receptus sit, esse verum Pontificem, & consequenter de fide esse, esse baptizatum, & habitum, & capatem supradictæ dignitatis, quia Ecclesia iuncta suo capiti non potest in hac vniuersali acceptione errare: neque credendum est de diuino Spiritu hoc permittitur, Ad illud verò quod dicitur de potestate definiendi, posse, inquam, annexi Pontifici verò, vel reputato, iam supra reiecitimus, vt pote sine fundamento dictum, & locis Scripturæ satis contrarium.

11. Pro complemento huius questionis aduerto esse magnum discrimen inter hæc propositionem. Non est de fide Verbanum VII. esse verum Pontificem, & illam Verbanum VII. non est verus Pontifex. Nam affirmare hæc secundam propositionem, scilicet, Verbanum VII. non est verus Pontifex, est propositio in primis temeraria, vt pote sine vilo prolixo fundamento asserita, & communi fidelium consensui repugnans. Est etiam scandalosa; quippe quæ animam præbet schismaticis ad perseuerandum in separatione ab hoc capite Ecclesiæ Romanæ; & hæreticis etiam ad deridendum fideles, quod venerunt tanquam verum caput, quod tæ vera est fidei caput; imò & Catholicis, vt non assentiantur definitis ab hoc Pontifice, siquidem non est verus Pontifex; ac tandem affirmans supradictam propositionem erit suspectus de hæresi, & tanquam hæreticus puniri debet: vt bene notauit Bannes 2. 2. q. 1. ar. 10. dub. 2. §. nihilominus. Quia negans hunc esse Pontificem post vniuersalem Ecclesiæ acceptionem, videtur planè negare in Ecclesia esse potestatem eligendi verum Pontificem, legitimamque successorum Petri. Quare dicendum esse reor ad eum esse Verbanum VII. v. g. esse verum Papam, vt etiam id non esset de fide, multo certius esset, quam est, in hac hostia consecrata esse corpus Christi, quia moraliter loquendo facilis potest interuenire defectus in consecratione hostiæ, propter sacerdotis obliuionem, malitiam, seu defectum intentionis, vel potestatis, quam in eo, quod Ecclesia vniuersalis accepit hæc pro vero Pontifice; cum tamen non sit. Illa tamen propositio, quod scilicet, de fide sit hunc Pontificem esse verum Pontificem, mihi certissima est: non tamen audeo contrariam aliquam graui nota inuere, siquidem tot, tam grauesque Doctores illam defensionunt.

12. Tertium argumentum, 11. 5. adductum, quo probabatur Pontificem errare posse in propositione fidei, detumptum erat ex diligentia, & inquisitione, quam facere Pontifex videtur obligatus in rebus fidei definiendis. Cui argumento dupliciter respondemus. Primò affirmando non esse necessarium hæc diligenter, vt Pontifex certò, & infallibiliter definat; sed solum esse necessarium, vt prudenter, & absque peccato ad definiendum procedat; sicut ad dispensationem concedendam debet causam inuestigare; non quia necessaria talis inuestigatio sit ad dispensationis valorem, sed quia est necessaria, sic in presenti. Quare si de facto ad definitionem procederet Pontifex, omnia debita diligentia, dicendum est definituram infallibiliter veritatem, sic Valent. 2. 2. disp. 1. q. 1. punct. 7. q. 6. §. hoc accedit, pag. 235. Quod videtur probari ex promissione facta Petro, cuiusque successoribus, ne eius fides deficiat, cum talis promissio non limitata, nec conditionata fuerit, si diligentiam adhiberet.

At dicit Bannes 2. 2. q. 2. ar. 10. §. ad 4. pag. 115. si tota certitudo, & infallibilitas pendet ex assentia diuini Spiritus, neque ad hæc assentiam habendam prærequiritur humana inquisitio, & inuestigatio de veritate; frustra certè inquisitio hæc expositulari. Neque enim dici potest temerarie, & imprudenter Pontifex procedere, cum illam omittit, siquidem non omittit aliqua, ex qua recta, & infallibilis definitio pendeat. Adde omitendo hæc diligentiam humanam, videtur magis fidere in diuina assentia, & fidelibus fidei inuestigandas esse. Ergo vel est necessaria ad definiendum, vel nullo modo requiritur. Sed facile respondetur præcipi à Deo hæc diligentiam adhiberi, quia vult, vt homines faciant quantum est in se ad veritatem inuestigandam; hoc enim ad rectum Ecclesiæ regimen videtur pertinere: cum enim Pontifex non noua fidei dogmata Ecclesiæ debeat proponere, sed iam Ecclesiæ proposita abscondita tamen in lucem producere, debet pro subiecta materia diligentiam adhibere, quodque præstitit D. Petrus, cum cessationem circumcisionis, & aliarum caeremoniarum definiuit, Act. 15. Quando autem aliquis defectus intercedit in tali diligentia adhibenda, illo non obstante protegit Deus suam Ecclesiam & ab errore liberat; impediendo Pontificem, ne definiat, vel si definiat, vt verum pronuntiet. Secundò respondenti potest cum Bannes, & Valent. supra, admittendo

necessariam esse hæc humanam diligentiam, & inuestigationem veritatis, vt Pontifex verum definat: negamus tamen inde inferri posse aliquando falsitatem definire: quia negamus posse, si definiturus est, hæc diligentiam, & inquisitionem omittere: atque ad eam certitudine, qua credi debet Pontificem non posse errare in definitione fidei, debet credi non posse omittere debitam diligentiam ad hæc præstantiam definitionem: siquidem est medium necessarium ad illam. Quare cum Christus Dominus promisit Petro, & eius successoribus diuini Spiritus assentiam ad veritatem pronuntiandam, consequenter promisit assentire mediis ad illud necessariis, sicut si promississet te plures fructus ex vinea collecturum modo ordinario, consequenter promissit aëris temperiem, & reliqua, vnde ortum habet.

Quod si iniquitas quam diligentiam Pontifex ante definitionem præstare debet?

Respondeo breuiter cum Valentia disp. 1. quest. 1. punct. 7. q. 7. §. 42. eam adhibendam esse, quam subiecta materia exposulari. Quare si de Sancto canonizando, aut de religione approbanda agitur, humana inuestigatio, & historia vtatur necesse est. Si verò determinatus est dogma aliquod, vt diuinitus reuelatum, illa consulari oportet quibus diuina reuelatio pura, atque integra custoditur. Cuius generis est primò Scriptura sacra, vt quæ tota est reuelatio diuina, tamen non consignata literis. Tertio definitio priorum Pontificum, & Conciliorum. Quarto concors sententia Patrum, & Doctorum. Modus autem hæc omnia inuestigandi non est vnus, & idem. sed Pontificis arbitrio relinquuntur: potest enim Concilium congregare, vel absque illius congregatione ad definitionem procedere. item potest consulere Cardinales, vel loco illorum alios viros doctos, & Ecclesiæ pastores, quæ omnia ex vtu Ecclesiæ constant.

13. Ad quantum argumentum de Pontifice in hæresim lapsò respondeo, si eius hæresis Ecclesiæ manifesta est, facile liberabitur ab illo, quia tunc non agnoscit illum, vt pastorem, sed vt lupum ouile volentem deuorare. At si hæresis non sit in Ecclesia nota, sed forè sub aliqua controuersia veretur, ipsæque ex malitia, vel ignorantia vellet Ecclesiam inficere, & nequamquam posse, quia antequam id præstaret, Deus illum de via eriperet aut alia via impediret definitionem, aut tandem faceret, vt verum pronuntiet: quæ omnia necessariò sequuntur via ordinaria ex promissione facta Ecclesiæ, non defuturam in ea spiritum veritatis.

Ad quantum de approbatione Pontificia scriptorum Basilij, Chylosotomi, Nazianz. &c. respondeo, Pontificem non approbasse omnia illorum dicta vera esse, & tanquam vera esse habenda; quia non erant canonici scriptores, sed declarauit eos bene scripsisse: hoc est, bona intentione, & zelo, quæ cum intentione stare optime potest per ignorantiam non attingit aliquando veritatem.

Ad sextum, nego Pontificem vnquam falsum definisse, neque definite posse, licet falsum sentire: quod non leuiter colligitur ex extratragati, quæ incipit Benedictus Deus in donis suis, quam refert ad verbum Alphonius de Castro lib. 4. aduersus hæreses, verbo Beatitudo, hæresis, circa finem, neque inuenitur communiter in corpore iuris: vbi Benedict. XI. denotat eius antecessorem Ioannem XXII. existimasse animas Sanctorum ante diem iudicii diuinam essentiam non videre, non tamen sensum proprium Ecclesiæ credendum proposuisse, est ad id faciendum se preparasset: nam antequam id præstaret, vita sanctus est. Neque obstant loca ibi allata. Nam primum ex cap. quanto, de disortio, ad summum probat Celestinum II. sensisse matrimonium dissolui per hæresim, non tamen probat sic Ecclesiæ credendum proposuisse. Eodem modo respondeat ad text. in cap. licet, de sponsa disorum: esto enim aliqui antecessores Alexand. III. priuam iudicauerunt matrimonium ratum secundo consummato dissolui, non tamen sic determinasse. Adde nomine prædecessorum non Pontifices, sed alij speciales Doctores posunt, & debent intelligi: siquidem in cap. vult, eodem, tit. de sponsa duorum, Innocent. III. declarat secundum Apostolicam perpetuo docuisse matrimonium ratum secundo consummato non dissolui, vel denique dici potest Alexand. III. per exaggerationem fuisse locutum, sicut locutus est Paulus ad Galat. 1. cum dixit, licet nos, aut Angelus de celo euangelizet vobis, præterquam quod euangelizauimus, anathema sit, vbi non intendit Apostolus dicere se, aut Angelum contrarium esse euangelizatum, sed veritatem euangelizatum ita esse sumitur tenendum, vt nulla via ab ea diuertere debeant, quamvis per impossibile ipse, vel Angelus de celo diuertere conatur: sic dixit Alexand. matrimonium ratum non dissolui secundo consummato: quamvis contrarium prædecessores sui iudicassent.

§. III.

An in legibus ferendis pro tota Ecclesia, vel aliqua illius parte errare Pontifex possit?

- 1. In sententia aliqua ferenda circa res gestas potest ex malitia vel ignorantia Pontifex errare.
- 2. Item errare potest secundum prudentiam in multiplicandis legibus circa res agendas.
- 3. Proponitur difficultas. An possit statuere uniuersali Ecclesia obseruandum, quod malum sit, & rationi dissonum?
- 4. Statuitur id fieri non posse, & satisfi rationi dubitandi.
- 5. Exceditur conclusio ad leges pro vna prouincia factas.

Certum est apud omnes. Pontifex vel ex malitia, vel ex ignorantia errare posse in sententia aliqua ferenda circa res gestas; potest enim innocenter condemnare, & reum absolueri: neque tunc dicitur Pontifex, quatenus talis est, errare; sed quatenus est quadam specialis persona iudex eorum constitutus, Bannes 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 6. conl. 4. ubi bene aduertit, si ex huiusmodi sententis aliquis peccatiuos error alicui particulari Ecclesie: vel personae priuatae sequatur, non esse inuentionem Pontificis ad minus obseruandam obligare; iuxta eorum ex. si quando. de rescriptis; ubi dicitur, si quando aliqua que tractantur dirigitur, que animum tuum exasperare uidentur, turbari non debes, &c. qualitate negotij, pro quo tibi scribitur, diligenter considerans, aut mandatum nostrum recitantes adimplens, at per litteras tuas, quate adimplere non possis, rationabilem causam prætendens.

2. secundo est certum posse errare secundum prudentiam in multiplicandis legibus rerum agendarum, vel statuendis, que non ita Ecclesie conuenientes sunt. Ex quo sæpe oritur mutare, vel abrogare Pontificem, que eius prædecessores statuerant, Bannes *suprà* conel. 2. ad 2. Nunquam tamen dicendum est in specialia calu errare, quia esset quis temerarius, cum præsumptio semper debeat esse pro legislatore.

3. Controuersia ergo esse potest, an possit Pontifex vel ex malitia, vel ex ignorantia statuere aliquid a fidelibus obseruandum, quod malum sit. Ratio difficultatis est, quia talis error non uidetur damnosus Ecclesie: siquidem Ecclesia non peccat illum amplectendo. Deinde Petro, & eius successoribus promissa est firmitas fidei, morum autem honestas non uidetur promissa. Ergo in hac poterit esse error; secus in rebus fidei.

4. Certum credo de fide esse, non posse Pontificem statuere aliquid ab uniuersali Ecclesia obseruandum, quod legi diuinae, vel naturali contrarium sit. Probo primò, quia de fide est Pontificem errare non posse in pæcendis ouibus: sed oues non solum doctrina fidei, sed morum institutis pascuntur. Ergo de fide est in his institutis errare non posse. Secundo, de fide est in Ecclesia deficere non posse spiritum ueritatis; sed si Pontifex obseruandum præcipere legi diuinæ contrarium, iam spiritus ueritatis in Ecclesia deficiet. Ergo Tertio, de fide est Pontificem in rebus fidei non posse errorem docere, sed ex eo quod præcipere, aliquid obseruandum contrarium legi diuinæ, errorem doceret, quia doceret credere hoc esse obseruandum, quod est error in fide. Ergo. Ex hisque soluitur ratio dubitanda; licet enim concedamus Ecclesiam obediendo iis legibus, & prætis institutis non peccatam: at negari non potest peccatiolo errore maculari, à quo Christus Dominus uoluit Ecclesiam liberare; tum cum promissit eius fidem non defuturam: tum cum Petro, & eius successoribus imperauit oues suas pascere salubri doctrina, & rectis morum institutis.

5. Quod si lex, & constitutio pro vna prouincia, vel diocesi feratur; est aliqui Doctores sentiant errare posse Pontificem, quia tunc munus Pontificis gerere non uidentur, eo quod uniuersalem Ecclesiam non addungat: at credo de fide esse nec tunc posse. sic docet Bannes 2. 2. quæst. 1. art. 10. dub. 6. conel. 4. Et ratio uidetur manifesta, primò, quia Pontifex, quatenus supremus est pastor, legem statuit obligantem aliquam prouinciam, quia secundum hanc rationem, non solum regionem totius Ecclesie illi commissum est: sed etiam cuiuslibet prouincie. Si ergo respectu totius Ecclesie errare non potest, quia illius est ueritatis regula ueritatis, cum etiam respectu cuiuslibet prouincie sit eadem regula, efficiatur sane errare nullo modo posse. Secundo, si admittas errare posse Pontificem in statutis specialibus, præcipiendo, inquam, obseruari ab aliqua prouincia, que contraria sunt legi diuinæ, seu naturali; uidetis admittere errare posse circa totam Ecclesiam. Nam Ecclesia uniuersalis si sciens habet fundamentum ad credendum sic ordinatum, & præceptum bonum esse, & seruandum ab illa prouincia, sed tale iudicium erroneum est. Ergo cogitur ex errore speciali Pontificis Ecclesia uniuersalis errare, quod non est dicendum.

Errd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

§. IV.

An sit de fide Pontificem errare non posse in canonizatione Sanctorum.

- 1. Qui negare uideantur, & qua ratione probent.
- 2. Probabilis est de fide esse Pontificem errare non posse.
- 3. Satisfi argum. num. 1. adductis.
- 4. Canonizatio Sanctorum soli Pontifici competit.

Negare uidetur D. Thom. quodlibet. 9. art. ult. affirmat namque canonizationem Sanctorum medium esse inter iudicium infallibile Papæ de rebus fidei, & iudicium fallibile eiusdem de rebus ciuilibus, & criminalibus. Vnde infert piè tantum credi non posse tale iudicium fallax esse. Idem asserit D. Anton. in 5. p. tit. 12. cap. 8. Caeran. in opuscul. de indulgenti. ad Iulium, cap. 8. Melchior Cano lib. 5. de locis, cap. 5. Bannes 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 7. conel. 2. Omnes enim ij affirmant de fide non esse Pontificem errare non posse in canonizatione Sanctorum: at esse ita certum, ut temerarium sit, scandalosum, & hæresim sapiens, affirmare Pontificem errare posse.

Mouetur primò, quia canonizatio Sanctorum fit ex testimonio habito de sanctitate, & miraculis Sancti canonizati; sed hoc testimonium, cum humanum sit, fallax esse potest. Ergo. Secundo ut fide diuina credere cogemur, hunc canonizatum in celo esse: fide diuina credere temeremur, illa miracula, sanctitatem illius quibus canonizationem motus Pontifex fuit, uera esse; atqui hoc est impossibile, quia impossibile est fide diuina credere ueritatem, quæ reuelata non sit, sed miracula, & sanctitas illius canonizati, imò status illius in celo nullibi reuelata sunt. Ergo. Confirmito, Ecclesia non proponit nouum articulum fidelibus credendum, qui Apostolis, canonicisque scripturis propositus non sit: sed nullibi propositum Augustinum, Franciscum, Dominicum, Ignatium in caelis esse: ergo cum Ecclesia id ipsum proponit, non proponit tanquam fidei articulum, sed tanquam ueritatem omnino certam moraliter, & cui fides humana merito adhiberi debeat. Tertio solum hæreticum esse censetur, qui negat in Pontifice auctoritatem declarandi Sanctorum statum: non autem qui negat sic declaratum in caelis assistere, ut tradunt supradicti DD. & specialiter Melchior Cano. Ergo Pontificis declaratio non constituit rem de fide.

2. Nihilominus probabilis existimo, non solum temerarium, & scandalosum, sed etiam erroneum, & hæreticum esse affirmare errare posse Pontificem in Sancto iuramento canonizatione. sic docet Valent. 2. 2. disp. 1. q. 1. p. 7. q. 6. §. 40. uerf. itaque, pag. 230. & seqq. Mouetur primò, quia ex antecedenti §. constat de fide esse Pontificem errare non posse in legibus uniuersalem Ecclesiam spectantibus: non enim potest aliquid statuere contrarium legi diuinæ, & naturali: sed si errare posset in canonizatione Sanctorum, statueret legem contrariam legi diuinæ, & naturali. Ergo de fide est in iis non posse errare. Minorem probo; quia canonizans sanctum obligat omnes fideles assentiri illi in caelis esse, & tanquam Dei amicis uenerari: si autem error adesset, iam obligaret fideles falsitari assentiri, & uenerationem facere ueneratione indigno, quod est legi diuinæ, & naturali contrarium. Ergo. Secundo de fide est sanctos inuocandos esse, & eorum reliquias uenerandas, Ecclesiamque gaudere auctoritate declarandi, quibus hæc inuocatio, & ueneratio adhibenda sit: ut constat ex Clem. & Extrauag. de reliq. & ueneratione Sanctorum, & ex Trid. sess. 25. decreto de eadem re. Ergo de fide est Sanctum, qui declaratus talis est ab Ecclesia, inuocandum, & uenerandum esse aliàs frustranea esset auctoritas. Ergo de fide est esse in caelis, aliàs inuocati, & uenerati non posset.

3. Neque obstant contraria. Ad primum dico Pontificem non solum ex testimonio humano moueri ad faciendam canonizationem, sed ex speciali instinctu, & assistentia Spiritus sancti, ratione cuius, eius declaratio firma, & infallibilis existit.

Ad secundum, & eius confirmationem concedo fide diuina credendam nobis esse sanctitatem illius canonizati, non tamen miracula allegata, quia à miraculis canonizatio non pendet necessario, uera enim esse potest eius sanctitas, & in caelis assistentia, quin miracula allegata uera fuerint.

Ad probationem dico sanctitatem canonizati, & illius in caelis assistentiam, non esse singulariter, & explicite reuelatam, est tamen reuelata virtualiter, & implicite. Tum quia reuelatum est in caelis assistere, quia in gratia ex hac uita migravit, itémque est reuelatum, Pontificem errare non posse ob assistentiam diuini Spiritus in iis, quæ ad religionem ueritatis Ecclesie pertinent. Ex quibus manifestè deducitur de fide esse, hunc canonizatum uerè in caelis esse, cum sequatur ex uera præmissa de fide, & altera euidenti, ut patet in hoc discursu. De fide est Pontificem errare non posse in his, quæ cultum uniuersalis Ecclesie spectant, sed uenerationi huius Sancti postea canonizatione est cultus obligans uniuersalem Ecclesiam.

Ergo in illo errare non potest. Quod si veritas aliud esse assenti-
tenti preteritis cœlum promissum esse, & Pontifici promissam esse assentientiam Spiritus sancti, & aliud assenti, quod hic canonizatus piè vixerit; & quod hic & nunc Spiritus sanctus in hac canonizatione præterit eius assentientiam: sicut aliud est credere in hostia ritè consecrata esse corpus Christi, & aliud credere hanc numero hostiam esse ritè consecratam. Nam primum illud generale suppositum est de fide. Secundum certum moraliter: sic de aliis propositionibus videtur dicendum. Facile, inquam, respondetur ad summum probare esse de fide non per se primum, sed per se secundò, eo quod ex duplici reuelata, vel saltem ex vna reuelata, & altera evidenti sequatur; quod tamen non sequitur in exemplo allato de hostia; nam esse hanc hostiam consecratam, non est certum certitudine evidenti; sed solum moraliter: at quod hic Sanctus in cœlis assistat, posita definitione de fide est; quia de fide est esse certum quod Pontifex observandum proponit toti Ecclesie vniuersali.

Ad tertium concedo affirmantem posse errare Pontificem in canonizatione Sanctorum, non esse tanquam hæreticam absolute damnandum; quia non affirmat aliquid quod contrarium sit his, quæ Ecclesia recipit tanquam de fide certa abique vlla controuersa Doctorum. Videmus namque Canum, Bannes, & alios in principio citatos sentire de fide non esse, Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum siue vlla controuersa. Quocirca ea maior probabilitate, & certitudine, qua existimamus de fide esse Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse, ea affirmandum est hæreticum esse, qui negat.

4. Adiecto tamen canonizate Sanctos solum summo Pontifici competere, vt constat ex cap. 1. de reliq. & veneratione Sanctorum, & sine illius licentia nemini Episcoporum licet aliquem pro Sancto venerari, & tradit Matcard. 282. n. 50. August. Barbola de potest. Episcop. 3. p. alleg. 50. n. 43. Azor 1. p. instit. moral. lib. 5. cap. 6. q. 1. Concedo ad decret. collect. 32. n. 4. Mar. Anton. Genuesis in praxi Archiepisc. Neapol. cap. 5. i. fine.

§. V.

Quid dicendum de beatificatione Sanctorum, an inquam, in ea Pontifex errare possit, & quousque liceat eorum veneratio.

1. Quid sit beatificatio.
2. Quomodo à canonizatione distinguatur.
3. Temerarium, & scandalosum est asserere Pontificem in beatificatione Sanctorum errare posse.
4. Eadem certitudine tenendum est non posse Pontificem errare in beatificatione, ac in canonizatione.
5. Licet alicuius alii ab his (quibus facultas conceditur) Sanctum beatificatum venerari. Proponitur opinio Torres.
6. Pro decisione quid sit aduertendum.
7. Resoluitur longe pius, & probabilis esse ex deuotione omnes æquanimiter illum venerari posse.
8. Satisfit argum. nunt. s. adductis.

AB antiquis scriptoribus nihil de beatificatione actum est; recentiores tamen aliqui pauca subiungunt.

Primo præmittendum est, quid sit beatificatio. Secundò, quæ ratio à canonizatione distinguatur. Et primò beatificatio est quædam facultas, & licentia concessa alicui prouincie speciali, vel Ecclesie, seu religioni, vt aliquem tanquam Sanctum & in cœlis existentem colat. Sed quia colere potest multiplici cultu, scilicet Missæ sacrificio, orationibus & processionibus, publicis votis, illius inuocatione, & imaginis gestatione, Pontifex beatificando illum, simul etiam determinare potest, quo cultu venerandus sit.

2. Secundò præmittendum est, beatificationem à canonizatione distingui in eo, quod canonizatio est facultas, & licentia concessa non alicui prouincie speciali, sed vniuersali Ecclesie alicui, vt Sanctum venerandi; & consequenter est concessio, & facultas venerandi Sanctum, eo cultu, & veneratione, qua solent Sancti canonizati venerari. Aliquibus videtur distingui beatificatio à canonizatione; quia canonizatio obligat totam Ecclesiam, vt canonizatum veneretur; beatificatio vero non obligat totam Ecclesiam; imò neque prouinciam, pro qua beatificatio conceditur, vt beatificatum veneretur; sed solum eius venerationem permittit. At credo hanc distinctionem subsistere non posse, quia de ratione canonizationis non est obligare totam Ecclesiam, vt canonizatum veneretur: nam si ad hoc obligaret, obligaret ad aliquem cultum exhibendum à tota Ecclesia; ac proinde vt tota Ecclesia, vel Missam, vel preces, vel processiones aliquam in eius honorem funderet: quod non fit specialiter de omnibus Sanctis. Ergo solum ex vi canonizationis conceditur alicuius venerationis non ferunt quoad exercitium, sed ad summum, quoad speciem: hoc est, si circa Sanctum illum aliquam actionem exercere debeas, ea cul-

tus, & venerationis sit. Quare tam canonizatio, quam beatificatio, est facultas & licentia Sanctum publico ritu, & solemniter venerandi non tamen videtur esse præceptum de illius expressa, & quoad exercitium veneratione. His præmissis.

3. Alicui videtur Pontificem in beatificatione Sanctorum errare posse, etiam si in canonizatione liber ab errore sit; quia ex hoc errore non sequitur vniuersalem Ecclesiam errare, si quidem non proponitur vniuersali Ecclesie Sanctus ille colendus. Ceterum dico primò temerarium esse, & scandalosum affirmare in beatificatione Sanctorum Pontificem errare posse; quia abique vilo fundamento, & contra rectam morum institutionem dicitur. Quapropter existimo neminem Catholicorum in hac parte dissentire, præcipue si beatificatio sit, qualis semper esse solet, in qua conceditur, vt Missæ sacrificium in honorem illius celebraretur.

4. Secundò dico eadem certitudine tenendum esse, Pontificem errare non posse in beatificatione Sanctorum, ac in canonizatione. Probo, quia Doctores loquentes de canonizatione, & affirmantes Pontificem errare non posse, nihil de beatificatione temperant. Ergo signum erat sub canonizatione voluisse beatificationem comprehendere. Secundò Pontifex beatificans Sanctum aliquo Missæ sacrificio, hoc est, concedens, vt aliquod Missæ sacrificium in eius honorem celebraretur, toti Ecclesie venerandum proponit; quia nomine totius Ecclesie sacrificium offertur: ipsa que tota Ecclesia medio illo ministro, & sacrificio ab illo oblato Sanctum illum veneratur: sed in his, quæ pertinent ad cultum vniuersalis Ecclesie errare non potest Pontifex. Ergo. Et ex his patet solutio rationis dubitanti. Negamus enim non sequi vniuersalem Ecclesiam errare, si errat Pontifex in beatificatione. Nam licet à Pontifice non proponatur venerandus per vniuersalem Ecclesiam ministro, & proponitur tamen venerandus ab vniuersali Ecclesia per speciales aliquos ministros; & hoc sufficit, vt Ecclesia ipsa errare dicatur.

5. Maior autem difficultas est, an liceat aliis, ab his quibus facultas conceditur, venerari Sanctum beatificatum, ritu in beatificatione præscripto, vt conceditur religiosis Societatis Iesv venerari sanctillum Ludouicum Gonzaga, vel beatissimum Franciscum Borgia, sacrificio Missæ, & horis canonicis, die quo è vita discessit, poterunt ne clerici seculares processionem solemnem, & sacrificium in eius honorem offerre, siue in sua Ecclesia, siue in nostris, siue ipso die, quo è vita discessit, siue alio?

Ludouicus Torres 2.2. disput. 17. dub. 8. attigit hanc questionem, & nimis scitipose locutus est: negat namque hæc omnia licere. Probaturque potest primò, quia nemini licet abique autoritate Sedis Apostolicæ aliquem honore publico venerari cap. 1. de reliq. & venerat. Sanct. sed Apostolica sedes solum religiosis Societatis Iesv hos Sanctos venerari concessit. Ergo nemini alteri licet illos venerari.

Dices, ex concessione facta religiosis Societatis Iesv sublata est prohibitio omnibus facta in prædicto cap. 1. liquidem ibi solum prohibetur venerari alicuique abique autoritate Sedis Apostolicæ; at in huius venerationem iam auctoritas Apostolica intercedit. Ergo licet omnibus venerari sed contra, quia auctoritas Apostolica carnis intercedit, quatenus licentiam, & facultatem concedit Missæ sacrificium celebrandi; sed non concedit omnibus sacerdotibus, sed solum Societatis Iesv religiosis. Ergo solum pro religiosis Societatis Iesv, & non pro aliis auctoritas Apostolica intercedit. Ergo solum ipsi, & non alij poterunt illos Sanctos venerari. Secundò si omnibus licitum esset Missæ sacrificium celebrare, vt quid Pontifex concessionem limitat pro aliqua speciali prouincia, & specialibus personis: Tertio, hæc concessio facta religiosis celebrandi Sanctum beatificatum sui ordinis, est quædam permissio, seu priuilegium derogans vniuersali prohibitioni factæ in cap. 1. de reliq. & veneratione Sanctorum, ne alicuique veneretur abique autoritate Sedis Apostolicæ, Ergo manet integra prohibitio comparatiore illorum, quibus priuilegium non est concessum. Quarto sequeretur nullam esse differentiam inter Sanctum canonizatum, & beatificatum hoc modo: nam si de Sancto beatificato omnes possunt ex deuotione Missam, & officium recitare, nihil aliud de Sancto canonizato possunt, Ergo nulla est differentia.

6. Vt autem huic dubitationi respondeam, præmitto aliud esse Missam propriam, & officium proprium; alicuius Sancti recitare, aliud Missam votiuam, & officium votiuum. De D. Petro, & Paulo, Augustino, Dominico, & Franciscis dicitur Missa propria, & officium proprium non omnibus diebus anni, sed vno dumtaxat, extra quem nemo potest attentis regulis Missalis, & Breuiarii reformati à Pio V. Gregor. XIII. & Clem. VIII. Missam & officium proprium illorum celebrare. Item de pluribus Sanctis canonizatis nemini concessam est Missam propriam, & officium proprium dicere; & de aliquibus solum concessum est alicui prouincie, vel singularibus personis. Verum hæc limitata concessio non obstat, quominus Missam votiuam & officium votiuum quilibet illis exhibere possit. Quia eo solo, quod Sedes Apostolica illos in Sanctorum numerum retulit, & dignos iudicauit, vt in ipsorum gloriam sacrificium offerretur

offerretur nomine totius Ecclesie; consequenter iudicavit posse quemlibet fidelem, si velit, similem eis, ex devotione honorem præstare. Hoc posito,

7 Dicendum est laudè pius, & probabilis esse, posse quemlibet sacerdotem Missam votivam, & officium votivum recitare in honorem illius beati, pro quo Sedes Apostolica concessit alicui specialis religioni, vel provincie Missam, & officium proprium aliquo die celebrare. Probo quia vna Missa in vno loco eiusdem valoris est, & ælimationis: ac plures Missæ pluribus in locis factæ, Ergo Sedes Apostolica concedens, vt in honorem alicuius Missa aliqua dicatur, simul declarat dignum esse, in cuius honorem omnes dici possent, Sed hæc declaratione facta tollitur prohibitio relata in cap. 1. de reliq. & venerat. Sanctorum, in quo cauetur neminem esse venerandum sine autoritate Romanæ Sedis. Nam cum hunc Sanctum ex tua devotione veneraris, autoritate Sedis Romanæ facis, quæ iudicavit dignum esse illa veneratione. Neque oblat si dicas verum esse Romanam Ecclesiam concedentem, vt in honorem alicuius Missa celebretur, simul declarat dignum esse, vt ab omnibus Sacerdotibus illo cultu possit venerari: at inde non inferri, posse omnes Sacerdotes illum venerari, non quia beatus dignus non sit, sed quia ipsi impediunt. Non, inquam, oblat, quia nemini publicum religionum cultum ex devotione alicui exhibendum impeditur, nisi quia is, cui est exhibendus, non iudicatur à Sede Apostolica dignus illo: quod constat manifestè ex his, quæ dicit Alexander III. in cap. 1. de reliq. & veneratione Sanctorum. vbi occasione aliquotum, qui hominem quendam in potatione, & obsecratione venerabantur tanquam Sanctum, subiungit: Illam ergo non presumas de cætero colere, cum etiam si per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro Sancto absque autoritate Romanæ Ecclesie venerari. Ergo solum ad venerationem exhibendam requiritur Alexander, vt prius Romana Ecclesia illum pro Sancto veneretur, sed eo ipso, quod concedit Romana Ecclesia Missam in honorem ipsius celebrare, illum pro Sancto venerari; siquidem exhibet illi supremum cultum, quem exhibere potest. Ergo hæc concessio facta quilibet poterit eodem cultu Sanctum pro devotione venerari.

Et confirmo exemplo cuiuslibet Sancti canonizati; in cuius honorem omnes conveniunt posse vtiliter, & quolibet die quemlibet Sacerdotem Missam dicere, non quidem propriam quia tunc pro vno die illi est assignata, sed votivam, iuxta regulas Missæ votivæ, eo quod à Sede Apostolica iudicatus est dignus, cuius honor exhibetur, sed etiam in Sancto beatus hunc iudicium fecit, cum Missam in ipsius honorem dicere aliquibus personis permisit. Ergo,

Ex his inferri posse quemlibet eius imaginem adorare, & adorandam in altari constituere, & publicis processionibus circumferre; hi enim cultus longe inferiores sunt Missæ, & officio, si ergo Pontifex cum dignum iudicavit cultu, qui per Missam, & officium canonicum exhibetur, à fortiori dignus iudicatus est omnibus aliis.

8 Argumenta in contrarium nullius sunt ponderis.

Ad primum respondetur vt ibi. Ad probationem dico auctoritatem Sedis Apostolicæ religionis concedere Missam, & officium diuinum in honorem illius Sancti, dupliciter intercedere posse. Primò approbando Sanctum, vt dignum in cuius honorem Missa, & officium ab omnibus celebratur. Secundò concedendo facultatem alicuius tantum Missam, & officium proprium dicendi. Hoc secundo, modo admitto pro aliquibus tantum personis auctoritatem Apostolicam intercedere, sicut etiam solet reperiri in Sancto canonizato. Ad primo modo respectu totius Ecclesie vniuersalis, auctoritas Apostolica intercessit ob rationem in conclusione allatam.

Ad secundum respondeo diuersum esse dicere Missam & officium diuinum proprium, ac dicere ex devotione; dicere enim proprium, specialis solemnitas, & fauor est factus ab Apostolica Sede: sicuti erat specialis fauor factus religioni Sebastiani Francisci, & singularis honor S. D. daci; cum in ipsius honorem ab omnibus Ecclesie sacerdotibus Missa propria in eius die festissimi obitus dicebatur; at non ex eo quod in præsentia nemi alteri à religioni D. Francisci liceat Missam propriam dicere, prohiberi (sunt qui voluerint dicere votivam).

Ad tertiam concessionem illam, & esse privilegium, & esse remotionem conditionis, sub qua lex lata in cap. 1. de reliq. & vener. Sancti obligat. Et enim remota illius conditionis, quantum est approbatio dignitatis, & meriti Sancti beati, Nam cum illa lex prohibeat venerationem publicam Sancti, qui à Romana Ecclesia probatus non fuerit, approbatione Pontificis remouetur conditio, & quæ ad prohibitionem. Est item illa concessio privilegium quatenus est concessio, & facultas Missam propriam, & officium proprium dicendi. Ex quo fit prohibitionem factam in d. cap. 1. cessare in veneratione Sancti beati, quia cessat negatio approbationis Pontificis sub qua obligat.

Ad quartum dico esse diuersam rationem inter Sanctum canonizatum, & beaticum: nam licet de pluribus Sanctis canonizatis non possit Missa propria, & officium proprium

dici, eo quod non sint relati in Missali, & Breviario. Et in hæc parte nulla videtur specialis differentia inter canonizatum, & beaticum: at de Sancto canonizato dici posset, præcipi saltem quoad speciem illum credere in cælis existere, & dignum esse in cuius honorem Missa, & officium celebraretur; de Sancto tamen beificato id solum permitti. Quapropter concludo posse Ecclesias Cathedralis, Episcopos cum suis Clericis (supradictos Sanctos beaticos honorare Missa Pontificia, & officio votiuo, processioneque solemnitate, cui opinioni subscriperunt Salmantica anno Domini 1625. cum hic casus consultus fuit, Doctor Balboa in Ecclesia Salmantica doctoralis, & in vniuersitate primam cathedram canonum regens, D. D. Aluatus de Oca, & Sarmiento vespertinæ cathedræ canonum moderator, D. Martinus de Bonilla decreti cathedram regens, D. D. Petrus de Vaga, primarius legum professor Sedis, Augustiniana familia subscriperunt M. g. Basilius de Leon, M. Bernardus Rodriq. M. Franciscus Dominguez in vniuersitate professores; & etiam ex familia D. Bernardi subscripsit M. Angel, Manrique, M. Alphonsus Perez, M. Ludovic. Bernard. Ex familia D. Benedicti subscripsit M. Fr. Didac. de Salazar, M. Benedictus de la Serna. Ex D. Francisco, Fr. Petrus Ladion de Guenara, Fr. Laurentius de Villareal, Fr. Sebastianus Fajardo. Ex familia virginis de la Merced subscripsit M. Gaspar de los Reyes. Ex nostra Societate subscriperunt PP. Ioannes de Montemayor, Franciscus de Prado, Petrus Pimentel, Ludovic. Roa, Ioannes Martinez, & ego minimus, aderam enim tunc Salmantica.

§. VI.

Quid dicendum de religionum approbatione, an inquam, Pontifex errare possit.

1. Nequaquam Pontifex approbare potest religionem aliquam consentaneam esse Euangelio, qua id non sit.
2. Neque secundum leges prudentia errare potest Pontifex in religionum approbatione, qui affirmat.
3. Contrarium qui defendunt, & quomodo probent.
4. Namquam est presumendum Pontificem in hac materia minus cauti, & prudenter procedere.

1. **C**um Pontifex religionem aliquam approbat, approbat vitæ aliquod institutum sub voto paupertatis, castitatis, & obedientie, tanquam aptissimum, & Euangelio nimis conforme ad salutem consequendam: hoc autem institutum & continet finem aliquem ad diuinam gloriam & salutem æternam pertinentem, & insuper media aliqua, quibus hic finis obtineri potest. Dicendum ergo existimo de fide esse, non posse Pontificem in approbatione huius finis, & mediotorum, quæ sibi proponuntur, errare; ita vt approbet tanquam consentaneam euangelicæ perfectioni, quod verè consentaneum non sit, sic docet Valent. 2. 2. disp. 1. q. 1. p. 6. §. 4. 1. col. 220. & colligitur ex Constantiensis sess. 8. vbi damnatur vitio loco error Yriclephi, asserentis impudentissimè omnes religiones indifferenter esse introductas à diabolo: cui errori non leue patrocinium esset, si Pontifex posset aliquam religionem contrariam euangelicæ perfectioni approbare vt conuenientem; talis enim approbatio à diabolo esset, non à Christo, & eius vicario. Probo autem breuiter supradictam conclusionem esse de fide; quia de fide est Pontificem, quatenus talis est, errare non posse, ita is, quæ ad fidem, & motes pertinent vniuersalis Ecclesie; non enim vniuersalem Ecclesiam docere potest aliquod fallum; aliàs non esset in Ecclesia promissus spiritus veritatis; sed si Pontifex approbans aliquod institutum religionum tanquam Euangelicæ perfectioni conueniens approbaret, quod re vera conueniens non est, sed potius contrarium, errore pernicioso Ecclesiam obruderet, Ergo id fieri nullatenus potest.

2. Quæ inter Catholicos solum esse potest difficultas, an secundum leges prudentiæ errare possit Pontifex approbando aliquam religionem, cuius institutum licet malum non sit, neque contrarium perfectioni euangelicæ; est tamen minus conueniens Ecclesie, vel quia nimis durum, vel laxum sit; vel quia ex illo sequitur consilio aliqua in Ecclesia, & feruoris spiritualis in aliis religionibus diminutio.

In qua re Valent. disp. 1. q. 1. p. 7. §. 4. 1. col. 231. vers. quod verò armet, affirmat nequaquam in hac parte Pontificem errare posse, Mouetur efficaci satis ratione: si enim Pontifex admittit religionem quam spectatis omnibus circumstantiis debeat reuocare, Ecclesiam obligat ad rem aliquam, quæ non in Ecclesie edificationem, sed potius destructionem credit; siquidem obligat Ecclesiam, ne religionem illam reiciat, sed potius accipiat, & religiosi illius secum habitare permittat: quæ religio, vt supponitur, spectatis omnibus circumstantiis minus finis conueniens est, quam esset carentia illius; sed Pontifex ita non est potestas obligandi Ecclesiam in his quæ illi nociva sunt. Ergo non potest Pontifex approbare religionem Ecclesie vniuersali nocivam, ex quacumque parte nocivam proueniat.

DE
ASISTRU
SALAZAR
TOM.
IIII

3. Contrarium defendit Bannes 2.2. *quasi. 1. art. 10. dub. 8. conclus. 5.* Mouetur primo, quia Innocentius III. in *cap. ult. de religiosis* & Gregorius X. in *cap. 1. eodem tit. in 6. prohibet* firmiter notuam religionum institutionem, ne nimia religionum diuersitas grauem in Ecclesia Dei confusionem inducat. Sentit ergo Pontifex tunc temporis non esse conueniens nouam religionem institueret. Ergo si de facto illam approbaret, tem inconuenientem Ecclesie videretur facere. Secundo saepe approbatae religiones Pontifex reformauit, vel dissoluit. Ergo sentit Ecclesie Dei non conuenire, vt existerent. Nam ideo dissoluit, quia non iudicauerit conuenientes. Ergo ante dissolutionem inconuenientes erant. Sed non obstante hac inconuenientia approbabantur, & Pontifex obligabat vniuersam Ecclesiam ad illarum receptionem. Ergo optimè Pontifex potest obligare vniuersam Ecclesiam ad rem, quae illi aliquo modo inconueniens est; quia ex alio capite habet conuenientiam. Tertio, Negari non potest, posse Pontificem leges rerum agendarum, & quae necessitate non sunt ad salutem, ita multiplicare, vt eorum multiplicatio rectè Ecclesiae gubernationi inconueniens sit. Ergo similiter poterit religiones ita multiplicare, vt earum multiplicatio confusionem inducat, & regimini Ecclesiae prauidet.

4. Ergo veto dicendam existimo nunquam praesumendum esse Pontificem in approbatione cuiusvis religionis minus caute & prudenter procedere, esse enim iniuria non leuis facta Pontifici, & contra debitam reuerentiam, & subordinationem, quam debent filiales suo supremo pastori exhibere; de facto tamen, & in re ipsa minus caute & prudenter procedere aliquando potest non quidem approbando religionem, quae re vera inconueniens sit se, sed quae ex aduersis circumstantiis minus conueniat. Neque aliud probant argumenta Bannes, quibus ratio Valentia non obstat. Concedimus namque Pontifici datam non esse potestatem obligandi Ecclesiam ad ea, quae absolute nocua sunt & ip illius destructionem. Affirmamus tamen esse datam potestatem obligandi Ecclesiam ad ea, quae absolute illi conueniunt, ut non aequè conuenientia sint, ac opposita. Alias pluries legum obligatio cessaret, neque firmi esse possemus in illarum executione.

§. VII.

An concilia generalia, & provincialia errare possint in rebus fidei definiendis.

1. Praemittitur triplex esse Concilium generale, prouinciale, & Episcopale.
2. Concilio non potest Pontifex delegare potestatem definiendi infallibiliter res fidei.
3. De fide est Concilium à Pontifice confirmatum auctoritatis esse infallibile.
4. Ante confirmationem nullam habet auctoritatem infallibilem.
5. Propriuntur aduersus supradicta aliquot obiectiones, & soluntur.

1. Praemitti debet triplex esse Concilium, Synodum, seu congregationem sacerdotum, maxime Episcoporum ad res fidei definiendas, primo generale, in quo ex necessitate conuocantur Episcopi omnium regnorum, vt veniant quotquot poterint: iuxta textum in *cap. placuit. 18. dist. 14. de iureiurand.* Abbates vero generales ordinis, & alij homines docti ex privilegio conueniunt: vt notauit Turrecemata lib. 3. de Ecclesia, *cap. 5. & 16.* Secundum est Concilium prouinciale in quo congregantur Episcopi vnius prouinciae, aut regni. Tertium est Concilium Episcopale, seu locale, vbi clerici totius diocesis congregantur. Concilium generale auctoritate Pontificis est necessario congregandum vt constat ex *cap. bene quidem. 96. distinct. 17. & habetur in cap. significasti. de electione.* & tradit plurius ex omni Turrecemata lib. 3. de Ecclesia, *cap. 6. 7. 34. & 35.* Caeterum opusculi de auctoritate, *cap. 16.* Bellarini, *tom. 1. controuers. 4.* Et ratio est manifesta, quia conuentus, & congregatio Episcoporum sine voluntate, & consensu capituli, quae est Pontifex non Concilium Ecclesiasticum nuncupari debet, sed schisma, & conspiratio, vt dicit Pelagius c. multis, 17. distinct. Sicuti si Magnates regni conueniant absque consensu Regis ad agendum de legibus regni, non comitia, sed conspiratio dicitur; vt bene expendit Bannes 2.2. *quasi. 1. art. 10. dub. 3. morab. 3.* Valent. *disp. 1. q. 1. punct. 7. §. 45. col. 270.* Concilium prouinciale auctoritate Metropolitanis, seu primatis euocatur. Concilium diocesanae auctoritate Episcopi, vt ex ipso vltu constat, & tradunt supra relati Doctores.

Secundo praemittit loqui non posse de Concilio ante Pontificis confirmationem, vel post illam.

2. Praemittit tertio non posse Pontificem delegare potestatem definiendi infallibiliter res fidei. Ratio est, quia haec consistit in assentientia diuini Spiritus ex successoribus solus ille, & cum solum facta sit Petro, & eius successoribus solus ille, &

cuius successor hanc assentientiam habere possunt. Ergo alius non potest illam ex delegatione neque alia via habere. Item quia haec potestas est quaedam gratia pertinet ad donum Apostolicum, sicuti et propheta, & scientia & sapientia, quae alius communicari non possunt: & ita tradit Turrecemata lib. 3. de Ecclesia, *cap. 6. 8. & 38.* Bannes 2.2. *quasi. 1. art. 10. dub. 4. vers. sic. quapropter secundo supponendum est. Cano. lib. 5. Valent. disp. 1. q. 1. punct. 7. §. 45. col. 273.*

3. Dico primo de fide esse, quodlibet Concilium auctoritatis esse infallibile, si à Romano Pontifice fuerit confirmatum quia Romanus Pontifex est suprema, & infallibilis regula veritatis, Ergo vbi quicquid eius confirmatio accesserit, error committi non potest. Deinde, quia primum Concilium, quod fuit in Ecclesia celebratum non fuit generale, sed provinciale; non enim fuit ex omnibus Apostolis, sed tantum ex quatuor, nempe Petro, Paulo, Iacobo, & Barnaba: & tamen ibi dictum fuit, *visum est spiritui sancto & nobis.* Ergo ad definitionem faciendam non indiget Pontifex generali Concilio. Denique plures errores damnati sunt in Sinodis prouincialibus à Pontifice confirmatis, qualis fuit error relatus in Mileuitana Sinodo sub Innocentio, Et in Araucana, & Cartaginensi à Leone 1. & Bonifacio. Et error presbiterianus in Concilio Toletano 1. confirmato à Leone 1. & nuper ex Sixto IV. confirmatum est Complutense Concilium, in quo fuerunt damnati errores Petri Oronien. & ex *cap. de libellis. distinct. 10.* conitit decreta Concilij prouincialis Carthaginensis Ancyran. Neocaesariensis. Gangren. Sardiceni. Africani recepta esse tanquam de fide ab vniuersa Ecclesia. Ergo.

4. Dico secundo. Ante confirmationem Pontificis nullum Concilium quantumuis generale est infallibilis veritatis: sic tradit ex communi sententia Bannes 2.2. *quasi. 1. art. 10. dub. 3. conclus. 3. & dub. 4. conclus. 2.* Valent. *disp. 1. q. 1. punct. 7. §. 45.* Probo primo, quia remini, nisi Petro & eius successoribus concessa est spiritus diuini assistentia, ne in rebus fidei erret vt ex saepe dictis constat. Sed Concilium, quantumuis congregatum sit auctoritate Pontificis, non est successor Petri, sed solum Pontifex. Ergo Concilium, vt distinctum à Pontifice, non est infallibilis veritatis. Secundo omnia Concilia, quae in Ecclesia alij quam auctoritatem habent, à Sede Apostolica sunt approbata, vt constat ex *cap. significasti. de elect.* vbi papalis Pontifex ait: *Omnia Concilia per Romanam Ecclesiam auctoritatem facta sunt, & robur acceperunt.* & in *cap. Concilia. distinct. 17.* inquit Symmachus. *quod quia non habent, praesentiam meam id est auctoritatem Petri, & eius successorum, & ideo quae Concilia hanc confirmationem expostulant, vt videri potest ex his, quae referunt Turrecemata lib. 3. cap. 34. & constat ex Trident. sess. ult. in decreto de fine Concilij, ibi enim decretum petendum esse per Legatos confirmationem à Sede Apostolica. Sentitur ergo Concilia absque hac confirmatione, & approbatione firmari, & infallibiliter veritatem non docere. Tertio à Concilio generali quantumuis legitime congregato datur appellatio ad Romanam Sedem. Sed à prima regula & infallibilis veritatis dari non potest appellatio, vt de se constat. Ergo Concilium seculo Pontifice non est prima regula, & infallibilis veritatis. Maior propositio, in qua est difficultas, decidit à Bonifacio VIII. in *Extrauag. vnam sanctam. de maior. & obedient. inter communes.* & late, & erudite probat Turrecemata lib. 3. *sum. cap. 47.* & D. Thomas *quasi. 10. de potent. & ar. 4. ad 13.* Quarto, quia sunt aliqua Concilia generalia auctoritate Pontificis congregata, non tamen confirmata in quibus aliqui errores inueniuntur. Ergo Concilium non confirmatum à Sede Apostolica non est infallibilis veritatis. Antecedens probatur tum ex Concilio Ephesino II. quod fuit à Leone I. dictum, non tamen confirmatum, quod errores Dioscori, & Eutycheris admisit, vt tradit idem Leo *epist. 11. 13.* & 21. & aliis *segg.* Tum ex Concilio Nicaeno, sub Eugenio IV. cuius defectus expendit Turrecemata lib. 3. de Ecclesia, *cap. 100.* & Caietan. in *trañ. de auctor. Pontif. cap. 8.**

5. Verum aduersus hanc, meo iudicio, indubitata sententiam, sunt aliquot obiectiones, ex quarum solutione magis eius veritas elucidabitur. Primo, Concilium generale auctoritate Pontificis congregatum representat totam Ecclesiam, & maxime, si ibi adsint Sedes Apostolicae Legati, vt docuit Martin. V. in fine Concilij Constantiensis: sed Ecclesia vniuersalis errare non potest, etiam si non erret Pontifex; alias aduersus Ecclesiam potest inferri praesulerent. Ergo Concilium etiam vt distinctum à Pontifice est infallibilis veritatis.

Huic obiectioni respondet Melchior Canus lib. 5. de locis *Theolog. cap. 5.* & Bannes 2.2. *quasi. 1. art. 10. dub. 4. conclus. 2.* & ad primum argumentum, circa finem Concilium generale si sumatur pro omnibus Patribus Concilij errare non posse; si sumatur pro omnes Ecclesiae fideles: at si sumatur pro maiori parte congregatorum errare potest. Sed haec solutio mihi non probatur, pugnat enim cum doctrina conclusionis: si quidem infallibilem veritatem concedit omnibus Patribus Concilij vt à Pontifice distinctis. Quapropter secundo respondeo, illi vt à Pontifice distinctis, & Legatos Sedis Apostolicae, etiam omnes Patres Concilij, & Legatos Sedis Apostolicae, etiam omnes de raio, vel nunquam errant, errare tamen posse: neque obinde sequitur

§. VIII.

Quid dicendum de unanimi consensu Patrum, & Doctorum, an. inquam, errare possit.

- 1 Idem dicendum videtur de his, ac dictum est de generali Concilio.
- 2 Proponitur obiectio.
- 3 Fit satis.

1 **V**idetur idem esse dicendum, ac diximus de Conciliis. Si enim consensus Doctorum sumatur ante approbationem Pontificis, etsi de facto nunquam erraret, certe errare potest, & a Pontifice emendari. Quia omnes Doctores, secluso Pontifice, non sunt regula infallibilis veritatis. Ergo a veritate deviare possunt. Accedente autem approbatione Pontificis, nemini Catholicorum dubium esse potest infallibilis veritatis esse.

2 Dices Ecclesia universalis errare non potest, etiam ut distincta a Pontifice, quia in solo Pontifice non potest Ecclesia, quae est mater veritatis, residere: sed si univertitas Doctorum errare possit, omnes etiam fideles possent errare hoc autem est impossibile. Ergo impossibile est univertitatem Doctorum errare posse. Minorem probo; quia id credere tenentur fideles, quod Doctores unanimi consensu docent: sed Ecclesia non tenetur credere nisi vnum. Ergo quod univerti Doctores docent, infallibiliter verum est. Et confirmo. Ecclesia univertsa non potest a veritate deflectere; siquidem promissus est illi Spiritus veritatis. Ergo nec eius Doctores, siquidem ab eorum doctrina ipsa omnino dependet.

3 Respondeo Ecclesiam univertalem, etiam ut distinctam a Pontifice, errare non posse, neque etiam univertos Doctores, non quia ipsis Spiritus sanctus immediatè assistat, & sine regula veritatis, sed quia hoc pertinet ad specialem Dei providentiam, qui immediatè assistit Pontifici, ex cuius assistentia facit, ac Doctores omnes quorum consilio, & doctrina vitur in controversiis fidei, desistant, dati sunt enim hi Doctores Ecclesiae, tanquam oculi humano corpori, ut ipsam illuminent, & ostendant, quid verum sit, & fidei conforme.

PUNCTUM VI.

In quonam subiecto fides divina resideat.

- 1 Residet potentia intellectiva, & est habitus practicus, & speculative.
- 2 Alia est fides perfecta, alia imperfecta, alia vivax, alia mortua.
- 3 Ad fidei assensum aliquis habitus in voluntate requiritur.
- 4 In Angelis, & in nostris primis parentibus, cum primum producti sunt, residet fides Dei unius, & trini.
- 5 Proponitur quedam obiectio, & fit illi satis.
- 6 In damnatis nulla est supernaturalis fides.
- 7 In beatis neque quoad habitum, neque quoad actum fides residet.
- 8 Secus in animabus purgatorij.
- 9 In haereticis non manet fides.

1 **P**remittendum est fidem esse habitum supernaturalem inherentem potentiae intellectivae, siquidem ratione illius assentitur intellectus iis, quae divinitus revelata sunt, ut constat ex pluribus locis sacrae Scripturae, ad Hebr. 11. *Fide intelligimus apta esse sacula verbo Dei.* & 2. ad Corint. 10. *Captivans intellectum in obsequium fidei,* & alibi. Cum autem revelata alia sint operabilia, alia cognoscibilia tantum, habitus fidei & dici potest practicus, & speculative. Speculativus namque dicitur quatenus inclinat ad assensum merè speculativum, id est, rerum cognoscibilium tantum, ut in assensu Deus est trinus, & unus. Practicus verò nuncupari potest, quia inclinat ad assentiendum circa res aliquas operabiles, ut in hac propositione: *Caste vivendum est: temperatè est comedendum: iustum est hominibus benefacere,* &c. sic Caietanus 2. 2. q. 4. art. 2. & Bannes ibi, cum D. Thom. Valent. disp. 1. qu. 4. punct. 1. & communiter.

2 Secundo præmitto, fidem aliam esse perfectam, aliam imperfectam, aliam mortuam, aliam vivam, aliam informem, aliam formatam. Dicitur fides imperfecta, mortua & informis, quae scionta est a charitate, quae est vita animae. Perfecta, vivax, & formata, quae charitate decoratur. Adhuc tamen fidem sciontam a charitate, non dici imperfectam, quia in se ipsa res aliqua imperfecta sit, est enim habitus supernaturalis perfectissimus, & omnino immutatus, sed quia caret perfectione, ad quam ordinatur: cum enim fides ordinetur ad beatitudinem, & sine charitate illam consequi non possit, efficitur sanè sine charitate fidem hoc modo imperfectam esse. Qua ratione

sequitur Ecclesiam univertalem errare: tum quia omnes illi Patres non sunt Ecclesia univertalis, etiam si univertalem Ecclesiam repraesentent, tum quia non repraesentant illam, nisi ad investigationem rerum fidei, & illarum assensum, non ad errorem. Quare errantes Patres illi possunt a Pontifice emendari, & reliqui fideles in fide sustineri. Vnde non sequitur aduersus Ecclesiam Dei portas inferi praevalere; sic docent Caietanus in tractat. de auctoritate Pontif. cap. 9. Valencia disp. 1. q. 1. punct. 7. §. 45. col. 273.

Secundo. Vbi duo, vel tres congregantur in nomine Christi, ibi Christus promittit adesse, Matth. 18. vers. 20. sed ad definitionem rerum fidei, & morum, congregantur in nomine Christi omnes Ecclesiae pastores. Ergo ibi adest Christus infallibiliter, nec errant.

Haec argumento respondet Bannes supra dub. 3. concl. 1. cum congregantur Episcopi, & pastores Ecclesiae auctoritate Papae, congregantur nomine Christi, ac proinde nunquam sic errare possunt, quia si errarent, non haberent, a quo possent corrigi; quia non possunt corrigi a Pontifice; non quia Pontifex illorum caput non sit, & superior: sed quia ipse non potest illos corrigere, nisi consultatione, & examinatione facta; sed nullam certam examinationem adhibere potest, quam eam, quae est a Concilio generali. Ergo stante hac examinatione, & consultatione erronea, non datur locus correctioni. Haec solutio remota non est, quia tribuit Concilio infallibilem auctoritatem, & desinit conclusionem positam, in qua resoluimus solum Pontificem esse regulam infallibilem; reliquos verò errare posse. Quapropter aliam solutionem subiungit Bannes, inquit enim Concilium sic congregatum errare non posse errore culpabili: cum enim congregatum sit religiosa, ac pia intentione investigandi veritatem, si de facto contingat errare, eius error culpabilis non erit, & citò ab illo ex benignitate Dei liberabitur. Audo supradictum locum de efficacia orationis ad imperandum quidquid sic congregatis expediens est ad faciendum, debet intellegi, non de infallibilitate definitionis. Deinde dicit potest congregari Concilium in nomine Christi ad agendum de rebus fidei, non tamen ad infallibiliter definiendum: hoc sui muneris non est. Quod si velis de infallibilitate definitionis loqui, intelligendus es adesse ibi Christus, ut si veram definiant, Pontifex confirmet: si autem falsum determinent, repellantur, & corrigantur. Cum verò vrges non posse emendari quod sic determinatum est, quia non potest Pontifex certam examinationem adhibere. Respondeo posse emendari, vel quia definitionis infallibilitas ab examinatione facti non pendet: vel Spiritus sanctus disponit aliam examinationem loco illius subrogari saniorum, & certiorum, etsi non a tot Episcopis facta sit.

Tertio. Ane Pontificis confirmationem anathemate damnant Concilia eos, qui ab eorum decretis dissentiant. Ergo sciantur eorum definitionem habere fidei veritatem?

Respondeo damnate anathemate, quantum est in se, si Pontifice dogma constitutum approbetur, non tamen absolute.

Quarto. Patres congregati in Concilio iudices sunt controversarum fidei, sed non sunt iudices ex aliqua auctoritate humana, cum fides sit supra naturam. Ergo ex aliqua auctoritate divina. Ergo sunt iudices infallibiles?

Respondeo Patres congregatos in Concilio & esse Consiliaarios summi Pontificis, quatenus illorum consilio vitur ad res fidei definiendas; & esse etiam iudices univertales Ecclesiae, quatenus tenentiam in rebus fidei pronuntiant, sed non sunt iudices supremi, sed dependentes a Pontificis approbatione: eorum tamen auctoritas non est proprie divina, id est, in assistentia Spiritus sancti consistens, sed est humana, & divina: humana, quatenus a Pontifice descendit; divina, quatenus ex potestate divina data Pontifici habent potestatem res fidei definiendi, non absolute, sed accedente Pontificis approbatione.

Quinto. Quia facilius est singularem personam a veritate deviare, quam Concilium aliquod univertale. Ergo decebat, ut Christus supremam potestatem, & regulam infallibilem veritatis potius Concilio seu Ecclesiae univertali, quam Pontifici resignaret. Adde sic resistam videri, siquidem potest eligere Pontificem, aut eisdem deponere, si haereticus sit, vel alio modo Ecclesiae univertali praesidit.

Respondetur concedendo facilius esse Pontificem deviare a veritate, si ut est singularis persona spectetur, quam Concilium: at si consideretur Pontifex, quatenus pastor est univertalis Ecclesiae, difficultus esse illi a veritate declinare, imò impossibile; quia Spiritus sanctus praesidit.

Ad confirmationem dico Ecclesiam habere ex Christo auctoritatem in illis dumtaxat casibus circa Pontificem, scilicet ad eligendum illum, & ad deponendum eisdem, quando id convenire Ecclesiae indicatur. Neque inde fit Concilium esse supra Pontificem absolute, tum quia non confert Pontifici auctoritatem, sed offert personam Christo, cui Christus auctoritatem confert: tum quia non deponit nisi in casibus specialibus, & quando Christo intelligi potest placere depositionem.

DE
ASTRO
DALAC
TON
I
E